

Η

ΑΡΧΗ ΕΞΕΤΑΣΗΣ ΠΡΟΔΙΚΑΣΤΙΚΩΝ ΠΡΟΣΦΥΓΩΝ (Α.Ε.Π.Π.)

1ο ΚΛΙΜΑΚΙΟ

Συνεδρίασε την 2-7-2021 με την εξής σύνθεση: Χρήστος Σώκος Πρόεδρος, Μιχαήλ Διαθεσόπουλος, Εισηγητής και Ιωάννα Θεμελή σε αναπλήρωση της Αγγελικής Πουλοπούλου, Μέλος.

Για να εξετάσει από 28-5-2021 Προδικαστική Προσφυγή με Γενικό Αριθμό Κατάθεσης (ΓΑΚ) Αρχής Εξέτασης Προδικαστικών Προσφυγών (ΑΕΠΠ) 1107/31-5-2021 του οικονομικού φορέα με την επωνυμία «...», νόμιμα εκπροσωπούμενης.

Κατά της αναθέτουσας αρχής «ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ ...», νομίμως εκπροσωπούμενης.

Και του παρεμβαίνοντος οικονομικού φορέα με την επωνυμία «...», νομίμως εκπροσωπούμενου.

Με την ως άνω προδικαστική προσφυγή, ο προσφεύγων ζητά την ακύρωση της διακήρυξης διαδικασίας ανάθεσης δημόσιας σύμβασης «Συντήρηση – καθαρισμός και επισκευή φρεατίων υδροσυλλογής και συνδετηρίων αγωγών στο οδικό δίκτυο ...και στο παράπλευρο της ... Οδού», εκτιμώμενης άνευ ΦΠΑ αξίας 5.170.967,74 ευρώ, που δημοσιεύθηκε στο ΚΗΜΔΗΣ την 12-5-2021 με Μοναδικό ΑΔΑΜ ... και στο ΕΣΗΔΗΣ με συστημικό α/α ... Η αναθέτουσα υποβάλλει την 15-6-2021 τις Απόψεις της, ο δε προσφεύγων το από 25-6-2021 υπόμνημά του.

Η συζήτηση άρχισε αφού το Κλιμάκιο άκουσε τον Εισηγητή.

Αφού μελέτησε τα σχετικά έγγραφα

Σκέφτηκε κατά το Νόμο

1. Επειδή, για την άσκηση της προσφυγής κατεβλήθη κατ' άρ. 5 ΠΔ 39/2017 και άρ. 363 Ν. 4412/2016 παράβολο με αρ. ... και ποσού 15.000 ευρώ.

2. Επειδή, στο πλαίσιο διαδικασίας εμπίπτουσας στην αρμοδιότητα της ΑΕΠΠ λόγω αξίας και χρόνου δημοσίευσης, εμπροθέσμως και μετ' εννόμου συμφέροντος ασκείται η από 28-5-2021 προσφυγή κατά της από 12-5-2021 δημοσιευθείσας στο ΚΗΜΔΗΣ διακήρυξης, γνώση της οποίας ο προσφεύγων δηλώνει την 24-5-2021, ήτοι εντός του χρόνου παραγωγής σχετικού κατά νόμο τεκμηρίου γνώσης, ο δε προσφεύγων επικαλείται τον, παρά το ενδιαφέρον ανάληψης του συμβατικού αντικειμένου και την ιδιότητα του ως δραστηριοποιούμενου στη συντήρηση – καθαρισμό και επισκευή φρεατίων υδροσυλλογής και συνδετήριων αγωγών (βλ. Καταστατικό δημοσιευμένο στο ΓΕΜΗ, κατόπιν της από 26-1-2021 ΓΣ μετόχων και της από 5-2-2021 με αρ. πρωτ. 2325120 ανακοίνωση ΓΕΜΗ, άρ. 1 «στη συντήρηση – καθαρισμό και επισκευή φρεατίων υδροσυλλογής και συνδετήριων αγωγών ... ιβ. η παροχή υπηρεσιών αποφράξεως φρεατίων και άλλων υδραυλικών εγκαταστάσεων.»), αποκλεισμό του εκ μόνης της επιλογής ως νομικού καθεστώτος προκήρυξης της διαδικασίας αυτού της σύμβασης τεχνικού έργου και του κατ' αυτόθροη συνέπεια τούτου, περιεχομένου των όρων 21.1, 22.Β, 22.Γ και 22.Δ περί δικαιώματος συμμετοχής και κριτηρίων επιλογής αντίστοιχα, που διαμορφώθηκαν επί τη βάσει ανάθεσης συμβάσεως έργου. Απορριπτέος τυγχάνει ο ισχυρισμός του παρεμβαίνοντος περί έλλειψης εννόμου συμφέροντος του προσφεύγοντος, αφού ερείδεται σε σχήμα πρωθύστερον, λαμβάνοντας ως δεδομένη την υπαγωγή του συνόλου των εργασιών της σύμβασης στην έννοια του έργου, ώστε να προβάλει την έλλειψη δικαιώματος συμμετοχής του, ενώ ακριβώς ο προσφεύγων ισχυρίζεται πως μη νομίμως δεν έχει δικαίωμα συμμετοχής λόγω της μη νόμιμης υπαγωγής του αντικειμένου στην έννοια του έργου. Άλλωστε, ο προσφεύγων ακριβώς ισχυρίζεται πως η σύμβαση περιλαμβάνει μέρος και δη μείζον εργασιών που έχει κάθε δυνατότητα να εκτελέσει, παρανόμως όμως συμπεριληφθείσες στο νυν αντικείμενο και δη, με την ιδιότητα του έργου. Εξάλλου, όπως θα αναφερθεί κατωτέρω, αβασίμως ο παρεμβαίνων ισχυρίζεται πως το συμβατικό αντικείμενο δεν αφορά καθαρισμούς και αποφράξεις φρεατίων, δραστηριότητες που περιλαμβάνονται στον σκοπό του προσφεύγοντος. Ομοίως εμπροθέσμως και μετ' εννόμου

συμφέροντος, ο μετέχων παρεμβαίνων ασκεί την από 10-6-2021 παρέμβαση του, κατόπιν της από 31-5-2021 κοινοποίησης της προσφυγής. Επομένως, η προσφυγή και η παρέμβαση πρέπει να γίνουν τυπικά δεκτές και να εξετασθούν περαιτέρω κατ' ουσία.

3. Επειδή, κατά τον όρο 11.3 της διακήρυξης, το υπό ανάθεση φυσικό αντικείμενο περιγράφεται ως εξής «Αντικείμενο της παρούσας σύμβασης είναι: ο ο καθαρισμός των φρεατίων υδροσυλλογής ομβρίων και των συνδετηρίων αγωγών τους σε οδούς του ..., η ίδρυση νέων φρεατίων με αντίστοιχους νέους συνδετηρίους αγωγούς, καθώς και η επισκευή ή αντικατάσταση των συνδετηρίων αγωγών των φρεατίων με τους κεντρικούς αγωγούς (υδραυλικό αποδέκτες) . ο Για να εκπληρωθεί το ανωτέρω αντικείμενο στην παρούσα εργολαβία χρησιμοποιείται ο όρος «τεχνικός καθαρισμός και καταγραφή» ο οποίος αφορά συνοπτικά : τον πλήρη καθαρισμό των φρεατίων , λεπτομερή ανίχνευση βλαβών / δυσλειτουργικότητας ., συνεργασία του Αναδόχου με αντίστοιχες Υπηρεσίες Υδραυλικών Αποδεκτών , καθώς και την πλήρη καταγραφή της θέσης των φρεατίων , έχοντας στόχο την κατά το δυνατόν συνολική Τεχνικά αντιμετώπιση και καταγραφή του συστήματος «φρεάτια – συνδετήριοι αγωγοί» . Οι ειδικότερες προδιαγραφές επεξηγούνται αναλυτικά στο άρθρο 48 του Τιμολογίου μελέτης . Αναλυτική περιγραφή του φυσικού και οικονομικού αντικειμένου της σύμβασης δίδεται στο παράρτημα της Ε.Σ.Υ. καθώς και στο παράρτημα της Τεχνικής Περιγραφής και του Τιμολογίου της παρούσας διακήρυξης. [Κωδικοί CPV: ...(Υδραυλικά έργα), ... (Φρέατα)]. ». Κατά το δε τεύχος ΤΕΧΝΙΚΗ ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ορίζεται ότι «Οι εργασίες που θα εκτελεστούν περιληπτικά είναι : ο ο καθαρισμός των φρεατίων υδροσυλλογής ομβρίων και των συνδετηρίων αγωγών τους σε οδούς του ..., η ίδρυση νέων φρεατίων με αντίστοιχους νέους συνδετηρίους αγωγούς , καθώς και η επισκευή ή αντικατάσταση των συνδετηρίων αγωγών των φρεατίων με τους κεντρικούς αγωγούς (υδραυλικό αποδέκτες) . ο Για να εκπληρωθεί το ανωτέρω αντικείμενο στην παρούσα εργολαβία χρησιμοποιείται ο όρος «τεχνικός καθαρισμός και καταγραφή» ο οποίος αφορά συνοπτικά : τον πλήρη καθαρισμό των φρεατίων , λεπτομερή ανίχνευση βλαβών / δυσλειτουργικότητας ., συνεργασία του

Αναδόχου με αντίστοιχες Υπηρεσίες Υδραυλικών Αποδεκτών , καθώς και την πλήρη καταγραφή της θέσης των φρεατίων , έχοντας στόχο την κατά το δυνατόν συνολική Τεχνικά αντιμετώπιση και καταγραφή του συστήματος «φρεάτια – συνδετήριοι αγωγοί» . Οι ειδικότερες προδιαγραφές επεξηγούνται αναλυτικά στο άρθρο 48 του Τιμολογίου μελέτης .... ΑΜΕΣΗ ΕΠΕΜΒΑΣΗ για αντιμετώπιση εκτάκτων αναγκών. Ο ανάδοχος είναι υποχρεωμένος να ανταποκριθεί και να διαθέσει συνεργείο με μηχανήματα και προσωπικό, για άμεση επέμβαση για την αντιμετώπιση επείγουσών και έκτακτων καταστάσεων (έκτακτα καιρικά φαινόμενα) , σύμφωνα και με τις προδιαγραφές του άρθρου 55 του Τιμολογίου Μελέτης , ιδιαιτέρως όταν τμήμα της περιοχής ή όλη η περιοχή στην οποία ανήκει το δίκτυο της παρούσας, έχει κηρυχθεί σε κατάσταση επιφυλακής από τις αρμόδιες Υπηρεσίες της Πολιτικής Προστασίας. Κάθε εργασία κατά τα ανωτέρω θα γίνεται μετά από ειδική έγγραφη εντολή της Διευθύνουσας Υπηρεσίας, αφού θα έχει προηγηθεί αναλυτική προμέτρηση με καταγραφή των ακριβών θέσεων των φρεατίων, στα οποία πρέπει να γίνουν εργασίες Σε έκτακτες περιπτώσεις όταν λάβει εντολή ο ανάδοχος, για άμεση επέμβαση από την Διευθύνουσα Υπηρεσία (είτε γραπτά, είτε τηλεφωνική, είτε με sms, είτε με Fax, είτε με mail κ.λ.π.) οποιαδήποτε ώρα και ημέρα, υποχρεούται να αποκαθιστά άμεσα τη βλάβη (αυθημερόν) και να αναφέρει εγγράφως την ολοκλήρωση των εργασιών αποκατάστασης για την άρση της επικινδυνότητας , έχοντας με δική του μέριμνα εξασφαλίσει άδεια από τις Αρμόδιες Αρχές εάν απαιτείται Ο ανάδοχος είναι υποχρεωμένος σε συνεργασία με τη Διευθύνουσα Υπηρεσία, να προβεί σε αυτοψία στο σύνολο των οδών σύμφωνα με τις παραπάνω αποφάσεις και να έχει τα απαραίτητα συνεργεία (μηχανήματα, εξοπλισμό, προσωπικό) ώστε να πραγματοποιεί τις απαιτούμενες εργασίες άμεσα, για να διατηρηθούν τα φρεάτια υδροσυλλογής, οι συνδετήριοι αγωγοί με το δίκτυο ομβρίων και οι αγωγοί του δικτύου ομβρίων σε άριστη κατάσταση και πλήρη λειτουργία καθ' όλη την διάρκεια της Σύμβασης. Μετά την υπογραφή της σύμβασης ο Ανάδοχος θα προβεί σε τεχνικό καθαρισμό (κατά το άρθρο 48 του Τιμολογίου Μελέτης) όλων των φρεατίων , προκειμένου να διαπιστώσει στην πράξη ό,τι ζητήματα / δυσλειτουργίες έχουν καταγραφεί σαν

επείγοντα , είτε να χρειαστεί να αντιμετωπίσει νέες ανεπιθύμητες καταστάσεις . Σημειώνεται ότι οι καθαρισμοί όλων των φρεατίων υδροσυλλογής θα διενεργούνται υποχρεωτικά μία φορά τον χρόνο κατά προτίμηση τους μήνες Αύγουστο - Σεπτέμβριο - Οκτώβριο , ενώ φρεάτια που βρίσκονται σε οδικά τμήματα που πλημμυρίζουν συχνότερα θα καθαρίζονται και έκτακτα , μετά από εντολή της Διευθύνουσας Υπηρεσίας . Οι προβλεπόμενες εργασίες θα εκτελεσθούν βάσει των ισχυουσών τεχνικών προδιαγραφών για έργα οδοποιίας, υδραυλικά, οικοδομικά, της ΕΤΕΠ και Τεχνικές Προδιαγραφές.».

Κατά το δε άρ. 48 ΤΙΜΟΛΟΓΙΟΥ, όπου παραπέμπει η ΤΕΧΝΙΚΗ ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ορίζεται ότι «Με τον όρο «τεχνικός καθαρισμός και καταγραφή» εννοούνται :

- Α) Η επίσκεψη ειδικευμένου συνεργείου σε κάθε φρεάτιο υδροσυλλογής με αρχική εργασία τον πλήρη καθαρισμό του .
- Β) Η λεπτομερής ανίχνευση βλαβών / δυσλειτουργικότητας του συστήματος «φρεάτιο – συλλεκτήριοι αγωγοί» ως κατωτέρω .
- Γ) Η συνεργασία του Αναδόχου και της Διευθύνουσας Υπηρεσίας / Προϊσταμένης Αρχής με αντίστοιχες Υπηρεσίες άλλων φορέων που το δίκτυό τους είναι Υδραυλικός Αποδέκτης (δηλαδή που η απορροή των ομβρίων από τα φρεάτια γίνεται σε δίκτυο άλλων φορέων)
- Δ) Η πλήρης καταγραφή της θέσης των φρεατίων και του συστήματος «φρεάτιο – συλλεκτήριοι αγωγοί»

Α) ΚΑΘΑΡΙΣΜΟΙ Για όλους τους τύπους φρεατίων θα διενεργούνται :

- i) Καθαρισμός των πλευρικών ανοιγμάτων, καθώς και του αγωγού σύνδεσης φρεατίου-συλλεκτήρα με πιεστικό μηχάνημα με ελάχιστη πίεση 110 bar.
- ii) Επιμελής καθαρισμός και έκπλυση της περιοχής του φρεατίου μετά την ολοκλήρωση των εργασιών.
- iii) Μεταφορά των προϊόντων καθαρισμού / αποβλήτων σε οποιαδήποτε απόσταση και η απόθεσή τους σε επιτρεπόμενες από τις αρμόδιες Αρχές θέσεις απόθεσης αποβλήτων. Το ποσόν για την διαχείριση / απόρριψη των προϊόντων καθαρισμού / αποβλήτων θα καλύπτεται από το κονδύλι των Απολογιστικών
- iv) Ανύψωση των προϊόντων καθαρισμού από το φρεάτιο ή η εξαγωγή των προσχώσεων από το θάλαμο , καθώς και η απ' ευθείας φόρτωσή τους επί αυτοκινήτου, χειρωνακτικά ή με χρήση μηχανικού εξοπλισμού. Επισημαίνεται ότι απαγορεύεται ρητά η απόθεση έστω και προσωρινά στον δρόμο ή στο πεζοδρόμιο. Ειδικότερα :

1) Για τα φρεάτια

υδροσυλλογής τύπου Α : με εσχάρα ή με πλευρικό άνοιγμα και εσχάρα , πριν από όλα θα εκτελείται αφαίρεση της εσχάρας ή των εσχάρων και η χαλάρωση των προσχώσεων .Φρεάτια υδροσυλλογής τύπου Α τα οποία είναι παρακείμενα αλλά δεν έχουν ενιαίο θάλαμο, επιμετρώνται ιδιαίτερα. Το παρόν άρθρο έχει εφαρμογή και στην περίπτωση καθαρισμού φρεατίων τύπου Β με εσχάρα, πλευρικό άνοιγμα και φρεάτιο επίσκεψης. 2) Για φρεάτια υδροσυλλογής με πλευρικό άνοιγμα (χωρίς εσχάρα, τύπος Τ), ανεξαρτήτως της θέσεως της θυρίδας επίσκεψης του θαλάμου (στο πεζοδρόμιο ή το κατάστρωμα της οδού) , πριν απ'όλα θα εκτελείται το άνοιγμα και το κλείσιμο (μετά το πέρας των εργασιών καθαρισμού) της θυρίδας επισκέψεως (καπάκι) του κυρίου θαλάμου ή του φρεατίου επίσκεψης που βρίσκεται δίπλα στο φρεάτιο υδροσυλλογής , καθώς και η χαλάρωση των προσχώσεων του φρεατίου υδροσυλλογής και του τυχόν υπάρχοντος παραπλεύρου φρεατίου επίσκεψης, προκειμένου να ανασυρθούν. Επίσης θα επαλείφεται το φρεάτιο υδροσυλλογής με ασβέστη όπου απαιτείται. Μετά το πέρας του καθαρισμού του θα διενεργείται επιτόπου αυτοψία / εξέταση του φρεατίου και των παρακείμενων συλλεκτηρίων αγωγών και εξέτασή τους για βλάβεςως κατωτέρω . Σημειώνεται ότι οι καθαρισμοί όλων των φρεατίων υδροσυλλογής θα διενεργούνται υποχρεωτικά μία φορά τον χρόνο κατά προτίμηση τους μήνες Αύγουστο - Σεπτέμβριο - Οκτώβριο , ενώ φρεάτια που βρίσκονται σε οδικά τμήματα που πλημμυρίζουν συχνότερα θα καθαρίζονται και έκτακτα , μετά από εντολή της Διευθύνουσας Υπηρεσίας Β) ΠΕΡΙΠΤΩΣΕΙΣ ΒΛΑΒΩΝ ΚΑΙ ΑΝΤΙΜΕΤΩΠΙΣΗ ΤΟΥΣ Β1) Βλάβες του ίδιου του φρεατίου («κιβωτίου – φρεατίου») : Θα διενεργείται εξέταση για τυχόν διαρροές που οφείλονται σε ρωγμές του σκυροδέματος , καθίζηση , ασυνέχεια των ενώσεων με τους παρακείμενους κλάδους κ.α. Στο ίδιο το φρεάτιο : επισκευή του «κιβωτίου» του φρεατίου με επισκευαστικό κονίαμα Β2) Βλάβες συλλεκτηρίων αγωγών : Οι συνδετήριοι αγωγοί θα δοκιμάζονται με ειδικό εξοπλισμό για να διαπιστωθεί \ εάν είναι μερικώς φραγμένοι (απλή απόφραξη) και μπορούν να αποφραχτούν με τον ειδικό εξοπλισμό η οποία θα αντιμετωπίζεται με του όρους του παρόντος Τιμολογίου εάν είναι μερικώς ή τελείως φραγμένοι και η απόφραξή του είναι αδύνατη με τον ειδικό αποφρακτικό

εξοπλισμό (λ.χ. φράξιμο εξαιτίας αποβλήτων που έχουν σκληρυνθεί) : μετά από σχετική Τεχνική Εκθεση θα γίνεται ανακατασκευή του συλλεκτηρίου κλαδου με τους όρους του παρόντος Τιμολογίου) εάν έχουν έντονη διαρροή , λόγω καθίζησης του εδάφους ή/και του κιβωτίου-φρεατίου : μετά από σχετική Τεχνική Εκθεση θα λαμβάνεται μέριμνα αποκατάστασής τους / ανακατασκευής τους Β3) Δυσλειτουργία του φρεατίου λόγω μικρής παροχευευτικότητας : Σε περίπτωση που δεν επαρκεί η παροχευευτικότητα του φρεατίου , τότε μετά από σχετική Τεχνική Εκθεση που θα υποβάλεται στην Διευθύνουσα Υπηρεσία , θα προτείνεται ίδρυση νέου συστήματος «φρεάτιο – συλλεκτήριοι αγωγοί» που θα κατασκευαστεί μετά από Υδραυλική Μελέτη . Το ποσόν της Μελέτης καλύπτεται από το κονδύλι των Απροβλέπτων . Γ) ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑ ΜΕ ΑΛΛΕΣ ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ Ο Ανάδοχος θα συνεργάζεται , με αντίστοιχες Υπηρεσίες άλλων φορέων που το δίκτυό τους είναι Υδραυλικός Αποδέκτης (δηλαδή που η απορροή των ομβρίων από τα φρεάτια γίνεται σε δίκτυο άλλων φορέων) , όπως : άλλες διευθύνσεις Υδραυλικών Εργων της Περιφέρειας ... ή την ... , εάν κριθεί από την Διευθύνουσα Υπηρεσία και την Προϊσταμένη Αρχή ότι χρειάζεται η τεχνική συνδρομή των τελευταίων . Δ) ΚΑΤΑΓΡΑΦΗ ΦΡΕΑΤΙΩΝ Ο Ανάδοχος θα καταγράψει σε αρχείο dwg format τις θέσεις των φρεατίων δικτύου αρμοδιότητας Διεύθυνσης Διαχείρισης Μητροπολιτικών Υποδομών Περιφέρειας ... με προδιαγραφές και τρόπο που περιγράφονται στο αντίστοιχο άρθρο της Ειδικής Συγγραφής Υποχρεώσεων .». Τα δε ΑΤ 49-57 ΤΙΜΟΛΟΓΙΟΥ περιγράφονται ως ακολούθως «49. Άρθρο 16.31 Μεταφορά με μονότροχο προϊόντων καθαρισμού προσχώσεων κλειστών αγωγών Κωδικός Αναθεώρησης ΥΔΡ 6053 Μεταφορά με μονότροχο προϊόντων καθαρισμού προσχώσεων από το εσωτερικό κλειστού αγωγού, ανά δεκάμετρη απόσταση, του όγκου μετρουμένου σε σωρούς ή επί αυτοκινήτου. Τιμή ανά κυβικό δεκάμετρου (m3.10m) ΕΥΡΩ Ολογράφως: Ένα και ενενήντα Αριθμητικώς: 1,90 50. Άρθρο 16.32 Μεταφορά με ζεμπίλι ή παρεμφερή μέσα προϊόντων καθαρισμού προσχώσεων κλειστών αγωγών Κωδικός Αναθεώρησης ... Μεταφορά με ζεμπίλι ή παρεμφερή μέσα προϊόντων καθαρισμού από το εσωτερικό κλειστού αγωγού, ανά δεκάμετρη απόσταση, του όγκου μετρουμένου

σε σωρούς ή επί αυτοκινήτου. Τιμή ανά κυβικό δεκάμετρου (m³.10m). ΕΥΡΩ Ολογράφως: Πέντε και εβδομήντα Αριθμητικώς: 5,70 51. Άρθρο 16.35 Επίστρωση εσωτερικού φρεατίων με επισκευαστικό κονίαμα τσιμεντοειδούς βάσεως Κωδικός Αναθεώρησης ... Επίστρωση εσωτερικού φρεατίων με επισκευαστικό κονίαμα τσιμεντοειδούς βάσεως, κατά ΕΛΟΤ EN 1504-3, με σήμανση CE. Στην τιμή μονάδας περιλαμβάνονται: α) Η προμήθεια επισκευαστικού κονιάματος σε σφραγισμένες συσκευασίες που φέρουν την σήμανση CE, της εγκρίσεως της Υπηρεσίας μετά από σχετική πρόταση του Αναδόχου, καθώς και του βελτιωτικού πρόσφυσης, εάν συνιστάται από τον προμηθευτή του προϊόντος β) Ο επιμελής καθαρισμός και προετοιμασία της επιφανείας των τοιχωμάτων του φρεατίου και η διεύρυνση ή εκβάθυνση τυχόν ρωγμών και σχισμών που υπάρχουν γ) Η προετοιμασία του κονιάματος σύμφωνα με τις οδηγίες του προμηθευτή και η επιμελημένη εφαρμογή του προκειμένου να προκύψουν λείες τελικές επιφάνειες. δ) Η λήψη μέτρων προστασίας του προσωπικού σύμφωνα με τις κείμενες διατάξεις (χρήση μέων ατομικής προστασίας για εργασία σε χώρους με αναθυμιάσεις κλπ) ΤΙΜΟΛΟΓΙΟ ΜΕΛΕΤΗΣ 35 / 39 Τιμή ανά χιλιόγραμμο (kg) επισκευαστικού κονιάματος, με βάση το απόβαρο που αναγράφεται στις συσκευασίες του προϊόντος (π.χ 10 σάκκοι των 25 kg). ΕΥΡΩ Ολογράφως: Δώδεκα και σαράντα Αριθμητικώς: 12,40 Άρθρο 16.40 Καθαρισμός αγωγών αποχέτευσης με χρήση αποφρακτικού μηχανήματος Κωδικός Αναθεώρησης ...Πλήρης καθαρισμός κλάδου αγωγού αποχέτευσης ακαθάρτων μεταξύ δύο διαδοχικών φρεατίων, μήκους 30 έως 60 m, με χρήση αποφρακτικού υψηλής πίεσης και αναρρόφησης, ειδικού εξοπλισμού και μέσων, όπως ριζοκοπτικές αλυσίδες, ακροφύσια εισπίεσης για την χαλάρωση των αποθέσεων, ακροφύσια αναρρόφησης κλπ. Στην τιμή μονάδας περιλαμβάνεται η τροφοδοσία με το απαραίτητο νερό, η αναρρόφηση των ιζημάτων, η συλλογή και αποκομιδή των προϊόντων καθαρισμού, καθώς και η δαπάνη των μέτρων ρύθμισης της κυκλοφορίας στην θέση επέμβασης και ο πλήρης καθαρισμός του χώρου γύρω από τα φρεάτια μετά την ολοκλήρωση των εργασιών. Η βιντεοσκόπηση για τον έλεγχο του γενομένου καθαρισμού επιμετράται ιδιαίτερα, σύμφωνα με τα οικεία άρθρα του Τιμολογίου 52. 16.40.01

Καθαρισμός αγωγού αποχέτευσης DN 200-300 mm Τιμή ανά τρέχον μέτρο (m)
ΕΥΡΩ Ολογράφως: Πέντε και δέκα Αριθμητικώς: 5,10 53. Άρθρο 16.40.02
Καθαρισμός αγωγού αποχέτευσης DN 315-400 mm Τιμή ανά τρέχον μέτρο (m)
ΕΥΡΩ Ολογράφως: Έξι και πενήντα Αριθμητικώς: 6,50 54. Άρθρο 16.40.03
Καθαρισμός αγωγού αποχέτευσης DN 450-600 mm Τιμή ανά τρέχον μέτρο (m)
ΕΥΡΩ Ολογράφως: Επτά και ογδόντα Αριθμητικώς: 7,80 55. Άρθρο ΝΕΑ ΤΙΜΗ
Άμεση αντιμετώπιση επείγουσών & απρόβλεπτων περιστάσεων Κωδικός
Αναθεώρησης 70% ...+ 30% ΥΔΡ 6107 Για την άμεση μετάβαση, εντός 2 (δύο)
ωρών συνεργείου του Αναδόχου επιτόπου σε οποιοδήποτε σημείο του οδικού
δικτύου, οποιαδήποτε ώρα και ημέρα και την πλήρη αντιμετώπιση
«Κατεπείγοντος Συμβάντος», μετά από εντολή της Υπηρεσίας (προφορική,
έγγραφη, τηλεφωνική, fax, sms, email, κλπ). Ο Ανάδοχος με κατάλληλη
στελέχωση και εξοπλισμό, αφού θα σημάνει επαρκώς την περιοχή του
συμβάντος και διασφαλίσει την κυκλοφορία, θα αντιμετωπίσει το «Κατεπείγον
Συμβάν». Η οποιαδήποτε μορφής εντολή της Υπηρεσίας θα ακολουθείται
υποχρεωτικά από γραπτή εντολή. «Κατεπείγον Συμβάν», ορίζεται οποιοδήποτε
αιφνίδιο γεγονός συμβεί είτε κατά την χρήση της οδού από πεζούς και οχήματα,
είτε από άλλους εξωγενείς παράγοντες, έχει ΤΙΜΟΛΟΓΙΟ ΜΕΛΕΤΗΣ 36 / 39
σαν αποτέλεσμα την διακοπή της κυκλοφορίας και συνακόλουθα η μη λήψη
μέτρων καθιστά την οδό και τις εγκαταστάσεις της επικίνδυνες για περαιτέρω
χρήση. Ενδεικτικά, μη περιοριστικά, μπορούν να αναφερθούν σαν
«κατεπείγοντα συμβάντα»: • Διακοπή της κυκλοφορίας λόγω ανόδου στάθμης
υδάτων στο οδόστρωμα εξαιτίας υπερχειλίσης φρεατίων, μετά από έντονα
πλημμυρικά φαινόμενα. • Αντληση υδάτων από το οδόστρωμα, εξαιτίας
φραγμένων φρεατίων • Άμεση άντληση υδάτων στην ειδική περίπτωση βλάβης
αντλιοστασίων υπογείων διαβάσεων • Εναπόθεση στο οδόστρωμα επικίνδυνων
για την κυκλοφορία υλικών συνεπεία υπερχειλίσης φρεατίων κατά την διάρκεια
έντονων πλημμυρικών φαινομένων, όπως καπάκια φρεατίων ή άλλων φερτών
• Καταπίπτοντα ύδατα στην οδό λόγω μεγάλης διαρροής δικτύων (όπως από
βλάβη υδρορροών ή αγωγών υπό πίεση) • Απώλεια της σωστής συναρμογή
του φρεατίου υδροσυλλογής με το οδόστρωμα μετά από μερική ή ολική

καταστροφή της στέψης του από διάφορες αιτίες. • Συσσώρευση φερτών υλών στο οδόστρωμα, μετά από πλημμυρικό φαινόμενο • Κλοπή ή απώλεια καλυμμάτων φρεατίων υδροσυλλογής . • Οποιαδήποτε άλλο επείγον συμβάν το οποίο η Υπηρεσία κρίνει ότι επηρεάζει άμεσα την ασφάλεια πεζών και οχημάτων που χρησιμοποιούν το οδικό δίκτυο Η αντιμετώπιση για κάθε ένα από τα «κατεπείγοντα συμβάντα» θα πραγματοποιείται από τον Ανάδοχο, γενικά , ως εξής : ι) κατάλληλη σήμανση της περιοχής της οδού για την διασφάλιση της κυκλοφορίας πεζών και οχημάτων , ρύθμιση της κυκλοφορίας , ασφαλή και επαρκή απομάκρυνση όλων των ανεπιθύμητων υλικών από το οδόστρωμα (όπως λάδια, πετρέλαια , ελαστικά, υαλοπίνακες κλπ), και προσεκτική καταρχήν αποκατάσταση της κυκλοφορίας. Στην τιμή του παρόντος Αρθρου περιλαμβάνονται όλα όσα αναφέρονται στην αυτή παράγραφο (ι) . ιι) ταυτόχρονη περαιτέρω επισκευή όλων των φρεατίων υδροσυλλογής σε τέτοιο βαθμό που καθιστούν την οδό ασφαλή για χρήση από πεζούς και οχήματα . Για κάθε στοιχείο που επισκευάζεται ή αποκαθίσταται (λ.χ. απώλεια ή κλοπή καπακιού φρεατίου , επισκευή στέψης καπακιού , αποζημίωση αντλητικού οχήματος κ.α) η αποζημίωση του Αναδόχου θα καλύπτεται από τα άρθρα του παρόντος Τιμολογίου , είτε με Νέες Τιμές από το κονδύλι των Απρόβλεπτων Δαπανών . Ο Ανάδοχος σε κάθε ένα από τα ι) και ιι) θα επεμβαίνει με συνεργείο σε εικοσιτετράωρη βάση, στελεχωμένο και εξοπλισμένο τουλάχιστον ως εξής: Α) ΣΤΕΛΕΧΩΣΗ Έναν επί τόπου του έργου υπεύθυνο , καθώς και δύο κατάλληλα εκπαιδευμένους εργατοτεχνίτες , τα στοιχεία των οποίων (ονοματεπώνυμο , κινητό τηλέφωνο) θα είναι διαθέσιμα στην Υπηρεσία . Εάν κριθεί αναγκαίο για τις ανάγκες διευθέτησης της κυκλοφορίας κατά περίπτωση , θα πρέπει επιτόπου να υπάρχουν και σημαιοφόροι . Β) ΕΞΟΠΛΙΣΜΟΣ 1. Ένα όχημα με κατάλληλα υλικά σήμανσης , ως κατωτέρω , για την σήμανση της περιοχής του συμβάντος και την διασφάλιση της κυκλοφορίας : • Αναλάμποντες φανοί επισήμανσης κινδύνου χρώματος πορτοκαλί, διαμέτρου 200 mm, με μονόπλευρο φωτιστικό στοιχείο LED, κατηγορίας L7 κατά ΕΛΟΤ EN 12352, με επαναφορτιζόμενη μπαταρία και αυτόματο φωτομετρικό διακόπτη ημέρας/νυκτός . Η λειτουργία τους θα γίνεται είτε ως ανεξάρτητες μονάδες ή ως

συγχρονισμένες μονάδες λειτουργούσες εν σειρά , ενώ η μετακίνηση και επανατοποθέτησή τους, όταν και όπου απαιτείται • Ρυμουλκούμενα στοιχεία με φωτεινό παλλόμενο βέλος παράκαμψης συνοδευόμενο από πινακίδες ορίου ταχύτητας, βέλη κατεύθυνσης, αντανακλαστικές ταινίες κλπ με την προσκόμιση και τοποθέτηση των απαιτούμενων ανακλαστικών κώνων και πλαστικών στηθαίων New Jersey εμπρός από την φορητή μονάδα για την κατεύθυνση της κυκλοφορίας • Μεμονωμένες πινακίδες (Κ) , (Ρ) κατά περίπτωση ΤΙΜΟΛΟΓΙΟ ΜΕΛΕΤΗΣ 37 / 39 • Μεμονωμένα εργοταξιακά φορητά στηθαία κατά περίπτωση • Μεμονωμένους ανακλαστικούς κώνους 2. Ένα όχημα στο οποίο θα μπορούν να φορτωθούν και απομακρυνθούν από την οδό όλα τα στερεά πάσης φύσεως διασκορπισμένα υλικά που θα βρίσκονται στην οδό , σαν συνεπεία του συμβάντος , υλικά όπως καπάκια φρεατίων ή άλλων φερτών , σκορπισμένες λαμαρίνες κ.λ.π. 3. Άλλα υλικά, όπως • Μικροεργαλεία (φτυάρια , συλλογές κλειδιών κ.λ.π.) • Πριονίδι , άμμο (για αποτεθέντα καύσιμα - ορυκτέλαια εντός της οδού) Ο εξοπλισμός θα πρέπει να εποπτεύεται / συντηρείται κατάλληλα . Ενδεικτικά αναφέρονται : • ο συνεχής έλεγχος λειτουργίας / λειτουργικότητας • η επαναφόρτιση ή αντικατάσταση των συσσωρευτών των αναλάμπωντων στοιχείων / ρυμουλκούμενων οχημάτων • η συνεχής επιτήρηση με σκοπό την αποτροπή κλοπών 4. Ένα αποφρακτικό όχημα για τον καθαρισμό αγωγών αποχέτευσης ή ομβρίων , όπως περιγράφεται στα άρθρα ΥΔΡ 16.40.xx του Τιμολογίου της Μελέτης Στην τιμή του παρόντος άρθρου συμπεριλαμβάνονται η δαπάνη συντήρησης / δαπάνη διατήρησης της σήμανσης μέχρι την ολοκλήρωση αποκατάστασης της ζημιάς και την άρση της επικινδυνότητας Σε περίπτωση που η άμεση και επιτόπου αποκατάσταση της βλάβης είναι τεχνικά αδύνατη, ο Ανάδοχος θα προβαίνει αρχικά σε σήμανση της περιοχής του συμβάντος ως επικίνδυνου , διατήρηση και συντήρηση της σήμανσης , καθώς και θα διενεργήσει την αποκατάσταση εντός 72 (εβδομήντα δύο) ωρών από την ειδοποίησή του . → Με το πέρας των εργασιών ο Ανάδοχος θα υποβάλει στην Υπηρεσία σχετική αναλυτική αναφορά με υποχρεωτικά συστατικά της και φωτογραφική τεκμηρίωση των διαφόρων

φάσεων . Αυτή η αναφορά θα αποτελεί και την (επιμετρητικά) πιστοποίηση του συμβάντος ως «ένα συμβάν» → Ο Ανάδοχος θα πρέπει να έχει σε ετοιμότητα όλο το ανωτέρω σύνολο προσωπικού και εξοπλισμού , και να παρακολουθεί και τα δελτία της Εθνικής Μετεωρολογικής Υπηρεσίας για έκτακτα ακραία καιρικά φαινόμενα με σκοπό την άμεση επέμβασή του , όταν αυτό ζητηθεί . Τιμή ανά «κατεπείγον συμβάν» για μετάβαση του ειδικού συνεργείου του Αναδόχου, σήμανση της περιοχής , εποπτεία και συντήρησή της σήμανσης, καθώς και άρση της επικινδυνότητας ΕΥΡΩ Ολογράφως: Διακόσια Αριθμητικά: 200,00 56. Άρθρο Ν.Τ. ΗΛΜ Σύστημα Παρακολούθησης Φρεατίου Όμβριων Υδάτων Κωδικός Αναθεώρησης : Χωρίς αναθεώρηση Σύστημα Παρακολούθησης Φρεατίου Όμβριων Υδάτων που περιλαμβάνει: έναν αισθητήρα θέσης του μεταλλικού καλύμματος του φρεατίου για παρακολούθηση της ορθής θέσης έδρασης αυτού και ενός αισθητήρα παρακολούθησης της ύψους στάθμης νερού εντός του φρεατίου τύπου υπερήχων, μικροϋλικά, κλπ.,. Τα αισθητήρια διαθέτουν ενεργειακή αυτονομία (τροφοδοσία από εσωτερική μπαταρία με εκτιμώμενο ΤΙΜΟΛΟΓΙΟ ΜΕΛΕΤΗΣ 38 / 39 χρόνο ζωής τουλάχιστον 5 έτη για συνήθη λειτουργία), προστασία τουλάχιστον IP67, θερμοκρασία λειτουργίας - 20C0 έως +50C0 , υγρασία λειτουργίας από τουλάχιστον 10% έως 95%, υποστηρίζουν λειτουργία τόσο ΟΤΑΑ (Over the air activation) όσο και ABP (Activation by personalization) και επικοινωνούν με το λογισμικό παρακολούθησης των μέσω ασύρματου δικτύου LoRaWAN σε συχνότητα 868MHz και πρωτοκόλλου επικοινωνίας LoRa, σύμφωνα την εγκεκριμένη μελέτη και τα Τεύχη Δημοπράτησης. Στην τιμή μονάδας περιλαμβάνονται: α. Η προσκόμιση, στην θέση εκτέλεσης των εργασιών τοποθέτησης, του συστήματος παρακολούθησης φρεατίου β. Η δαπάνη της επικοινωνίας του συστήματος παρακολούθησης του φρεατίου με τον κεντρικό σταθμό ελέγχου γ. Η εγκατάσταση, η θέση του σε λειτουργία και οι υπηρεσίες διασύνδεσης του με το σχετικό λογισμικό παρακολούθησης φρεατίων όμβριων υδάτων στον κεντρικό σταθμό ελέγχου Τιμή ανά τεμάχιο (τεμ.) Ευρώ (Αριθμητικά): 1.500,00 (Ολογράφως) : χίλια πεντακόσια ευρώ 57. Άρθρο Ν.Τ. ΗΛΜ Λογισμικό Συστήματος Παρακολούθησης Φρεατίων Όμβριων Υδάτων Κωδικός

Αναθεώρησης : Χωρίς αναθεώρηση Λογισμικό Συστήματος Παρακολούθησης Φρεατίων Όμβριων Υδάτων, αφορά διαδικτυακή εφαρμογή τύπου web ή cloud based και περιλαμβάνει: την άδεια χρήσης για σύνδεση έως εκατό (100) συστήματα παρακολούθησης φρεατίων όμβριων υδάτων, την απαραίτητη ανάπτυξη και παραμετροποίηση, την διασύνδεση του λογισμικού με το κάθε επιμέρους σύστημα παρακολούθησης φρεατίου όμβριων υδάτων μέσω ασύρματου δικτύου LoRaWAN σε συχνότητα 868MHz και πρωτοκόλλου επικοινωνίας LoRa, τον απαιτούμενο LoRa network server και application server (ως ενιαία πλατφόρμα διαχείρισης φρεατίων δικτύων αποχέτευσης λυμάτων ή/και όμβριων υδάτων), σύμφωνα την εγκεκριμένη μελέτη και τα Τεύχη Δημοπράτησης. Το λογισμικό θα πρέπει να διαθέτει χάρτη (πχ google maps ή αντίστοιχο) στον οποίο θα εμφανίζεται η θέση (με συντεταγμένες X, Y) του κάθε φρεατίου και την ένδειξη ορθής θέσης και την ένδειξη της στάθμης νερού. Όταν η λειτουργία του φρεατίου είναι ορθή τότε το χρώμα του είναι πράσινο και όταν λαμβάνει χώρα κάποιο συμβάν (όπως πχ υψηλή στάθμη νερού ή αφαίρεση ή μετακίνηση καλύμματος) τότε το χρώμα γίνεται κόκκινο και σημαίνει συναγερμός (alarm) με ταυτόχρονη αποστολή μηνύματος SMS σε κινητά τηλέφωνα των τεχνικών με τη απαραίτητη ενημερωτική πληροφορία για το alarm (ημέρα, ώρα, αριθμός φρεατίου, θέση φρεατίου, τύπος συναγερμού). Όταν υπάρχει σημαντική διαφορά στάθμης μεταξύ δυο συνεχόμενων φρεατίων τότε το χρώμα γίνεται πορτοκαλί και εμφανίζεται μήνυμα πιθανής έμφραξης μεταξύ των φρεατίων και αποστέλλεται σχετικό μήνυμα SMS σε κινητά τηλέφωνα των τεχνικών. Όλοι οι συναγερμοί καταγράφονται (ημέρα, ώρα, αριθμός φρεατίου, θέση φρεατίου, τύπος συναγερμού) και διατηρούνται στην μνήμη του συστήματος. Το λογισμικό θα δύναται να συνδεθεί και με τοπικό μετεωρολογικό σταθμό. Οι τιμές στάθμης του κάθε φρεατίου για την δημιουργία συναγερμών (set points) όπως και τα κινητά τηλέφωνα για την αποστολή των μηνυμάτων SMS ορίζονται και παραμετροποιούνται από το λογισμικό. Ο κάθε χρήστης θα πρέπει να διαθέτει δικό του κωδικό εισόδου στο λογισμικό. Στην τιμή μονάδας περιλαμβάνονται: α. Η δαπάνη προμήθειας άδειας χρήσης του λογισμικού καθώς και το απαραίτητο user name και password για την

πρόσβαση σε αυτό ΤΙΜΟΛΟΓΙΟ ΜΕΛΕΤΗΣ 39 / 39 β. Η υπηρεσία ανάπτυξης και παραμετροποίησης του λογισμικού και η διασύνδεση του λογισμικού με το κάθε επιμέρους σύστημα παρακολούθησης φρεατίου όμβριων υδάτων μέσω ασύρματου δικτύου LoRaWAN γ. Η λειτουργία του συστήματος για 12 μήνες με χρέωση του αναδόχου». Κατά το δε τεύχος ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΥ, προκύπτει εν τέλει ότι μόνα τους τα ΑΤ 48-57, που αφορούν κατά τα ανωτέρω καθαρισμούς, μεταφορές υλικών από τον καθαρισμό, υπηρεσίες άμεσης επέμβασης, απλές εργασίες επάλειψης με κονίαμα και προμήθεια λογισμικού-συστήματος παρακολούθησης φρεατίου ομβρίων υδάτων, αθροίζουν 2.461.200 ευρώ σε 3.718.726,40 ευρώ συνόλου δαπανών εργασιών, ήτοι 66,18% επί της δαπάνης όλων των εργασιών, προ ΓΕ, ΟΕ, Απολογιστικών, αναθεώρησης και απροβλέπτων και προ ΦΠΑ. Ακόμη και αν αφαιρεθεί το ΑΤ 51 Επίστρωση εσωτερικού φρεατίων με επισκευαστικό κονίαμα τσιμεντοειδούς βάσεως 62.000 ευρώ και το ΑΤ 55 Άμεση αντιμετώπιση επειγουσών και απρόβλεπτων περιστάσεων 19.500 ευρώ, τα ως άνω ΑΤ αθροίζουν 2.379.700 ευρώ ή 64% επί της δαπάνης εργασιών. Ο δε ως άνω αναφερόμενος ως τεχνικός καθαρισμός του ΑΤ 48 αφορά τον καθαρισμό των φρεατίων, την ανίχνευση βλαβών και την καταγραφή των φρεατίων και ουδόλως ενέχει οιοδήποτε δείγμα εργασίας δυνάμενης να υπαχθεί καθ' οιοδήποτε τρόπο στην έννοια του τεχνικού έργου. Ομοίως, τα ΑΤ 52-54 αφορούν αποκλειστικά εργασίες καθαρισμού με χρήση αποφρακτικού, τα ΑΤ 49-50 αφορούν μεταφορικές εργασίες υλικών-προϊόντων καθαρισμού προσχώσεων και τα ΑΤ 56-57 αφορούν προμήθεια αγαθών. Το δε ΑΤ 55 περί άμεσης αντιμετώπισης επειγουσών/απρόβλεπτων περιστάσεων προκύπτει πως αφορά εργασίες εκτάκτου ανάγκης αντιμετώπισης προβλημάτων του δικτύου από καιρικά φαινόμενα ή άλλες αντίστοιχες συνθήκες, που θα εκτελούνται από απλούς εργατοτεχνίτες χωρίς επιτόπια επίβλεψη μηχανικού.

4. Επειδή, κατ' άρ. 2 παρ. 1 περ. 7 Ν. 4412/2016, ως ίσχυε προ του άρ. 1 Ν. 4782/2021, «) ως «έργο» νοείται το αποτέλεσμα ενός συνόλου οικοδομικών εργασιών ή εργασιών μηχανικού το οποίο επαρκεί αυτό καθαυτό για την εκπλήρωση μίας οικονομικής ή τεχνικής λειτουργίας. Η εκτέλεση των

εργασιών του προηγούμενου εδαφίου απαιτεί ιδίως την εφαρμογή μελέτης κατά την έννοια του παρόντος, με τη χρήση τεχνικών γνώσεων και μεθόδων και αφορά νέες κατασκευές, επεκτάσεις, ανακαινίσεις, επισκευές - συντηρήσεις κατά τη λειτουργία, κατεδαφίσεις υποδομών, ιδίως στις κατηγορίες οδοποιίας, οικοδομικών, υδραυλικών, ηλεκτρομηχανολογικών, λιμενικών, βιομηχανικών - ενεργειακών, δικτύων, πρασίνου, καθαρισμού και επεξεργασίας νερού, υγρών, στερεών και αερίων αποβλήτων, γεωτρήσεων, ειδικών μονώσεων, ανελκυστήρων, ηλεκτρονικού εξοπλισμού, πλωτών έργων και εγκαταστάσεων, ναυπηγείων, αποκαλύψεις μεταλλείων ή όπως οι κατηγορίες αυτές διαμορφώνονται από τις κείμενες διατάξεις και των υποδομών εκ του συνδυασμού των ανωτέρω κατηγοριών». Επομένως, η έννοια του έργου προϋποθέτει πρώτον, οικοδομικές εργασίες ή εργασίες μηχανικού και δεύτερον, να επιτελούν ένα ολοκληρωμένο οικονομοτεχνικό σκοπό. Ουδόλως δε, ως τέτοιος σκοπός νοείται κάθε εν γένει στόχος μια δημόσιας σύμβασης, πράγμα που θα σήμαινε ότι όλες οι συμβάσεις υπάγονται στην έννοια του έργου ή η διατήρηση σε λειτουργική κατάσταση μιας υποδομής, αφού ούτως, και μια οιαδήποτε σύμβαση καθαρισμού κτιρίων θα συνιστούσε «τεχνικό έργο», σε αντίθεση επομένως, με τους οικείους ισχυρισμούς της αναθέτουσας. Αντίθετα, η έννοια του ενιαίου οικονομοτεχνικού σκοπού στο πλαίσιο ορισμού της έννοιας του έργου, σημαίνει ότι το «έργο» συνίσταται σε ένα τεχνικό και κατασκευαστικό χαρακτήρα αποτέλεσμα, το οποίο μόνο του και αυτοτελώς είναι σε θέση να επιτελέσει μια διακριτή δική του οικονομοτεχνική λειτουργία, όπως επί παραδείγματι, η ανακαίνιση ή η επισκευή ενός κτιρίου, η κατασκευή ενός νέου ηλεκτρολογικού ή υδραυλικού δικτύου ή η αντικατάσταση ενός ήδη υπάρχοντος με ένα νέο εξυπαρχής, όχι όμως, ο καθαρισμός, χρωματισμός, απλή τακτική συντήρηση, σημειακή επιδιόρθωση ενός δικτύου ή μιας υποδομής, ερμηνεία που θα διέυρνε υπέρμετρα την έννοια του τεχνικού έργου, καλύπτοντας ευρύ φάσμα εργασιών υπαγομένων στην έννοια της απλής υπηρεσίας. Εκ τούτου δε, η ως άνω διάταξη εισφέρει ως κρίσιμο προσδιοριστικό στοιχείο της έννοιας του έργου, ότι οι εργασίες δεν εκτελούνται απλώς από τυχόν εργατοτεχνικό προσωπικό, έστω και από εξειδικευμένους

τεχνίτες, με επιτόπια και με τυχόν πρόχειρη εκτίμηση της κατάστασης, αλλά απαιτεί την εφαρμογή μιας μελέτης περί της εκτέλεσης των εργασιών αυτών, η εκπόνηση και υλοποίησή της απαιτεί με τη σειρά της, όχι απλώς την εμπειρία και την τεχνογνωσία ενός τεχνίτη, αλλά εφαρμογή εξειδικευμένης επιστημονικής γνώσης και τεχνικής (εξ ου άλλωστε και το δικαίωμα συμμετοχής σε τέτοιες διαδικασίες επιφυλάσσεται υπέρ εργοληπτικών επιχειρήσεων με συγκεκριμένη ελάχιστη στελέχωση). Περαιτέρω, κατ' άρ. 2 παρ. 1 περ. 6 Ν. 4412/2016 ως ίσχυε προ του Ν. 4782/2021, ορίζεται ότι «6) ως «δημόσιες συμβάσεις έργων» και ως «συμβάσεις έργων» νοούνται οι συμβάσεις που έχουν ως αντικείμενο, ένα από τα κάτωθι: α) την εκτέλεση ή συγχρόνως τη μελέτη και την εκτέλεση εργασιών που αφορούν μία από τις δραστηριότητες που αναφέρονται στο Παράρτημα II του Προσαρτήματος Α' και στο Παράρτημα I του Προσαρτήματος Β', β) την εκτέλεση ή συγχρόνως τη μελέτη και την εκτέλεση έργου, γ) την υλοποίηση, με οποιαδήποτε μέσα, έργου ανταποκρινόμενου στις απαιτήσεις που ορίζει η αναθέτουσα αρχή/αναθέτων φορέας που ασκεί αποφασιστική επιρροή στο είδος ή στη μελέτη του έργου» και άρα, ο νόμος υπάγει κατά συγκεκριμένο και αποκλειστικό τρόπο τρεις περιπτώσεις. Πρώτον, την εκτέλεση ή μελέτη και εκτέλεση εργασιών του ΠΑΡΑΡΤΗΜΑΤΟΣ II ΠΡΟΣΑΡΤΗΜΑΤΟΣ Α και του ΠΑΡΑΡΤΗΜΑΤΟΣ I ΠΡΟΣΑΡΤΗΜΑΤΟΣ Β, δεύτερον, την εκτέλεση ή μελέτη και εκτέλεση έργου κατά την ανωτέρω έννοια και τρίτον, την υλοποίηση έργου σύμφωνα με απαιτήσεις μελέτης ή οδηγίες της αναθέτουσας. Ως δημόσιο τεχνικό έργο (Απόφαση ΑΕΠΠ 1400/2019) νοείται κάθε νέα κατασκευή, επέκταση, ανακαίνιση, επισκευή, συντήρηση ή ερευνητική εργασία, που απαιτεί τεχνική γνώση και επέμβαση και το αποτέλεσμα της οποίας συνδέεται άμεσα με το έδαφος ή το υπέδαφος κατά τρόπο διαρκή και σταθερό, ώστε να μπορεί να θεωρηθεί ότι αποτελεί συστατικό του κατά την έννοια του άρθρου 953 Α.Κ. και να μην μπορεί να αποχωρισθεί από αυτό χωρίς βλάβη ή αλλοίωση της ουσίας ή του προορισμού τους (ΕΛΣυν VII Τμ. Πράξη 232/2012). Αντίθετα, πρόκειται για εκτέλεση εργασιών και όχι για δημόσιο τεχνικό έργο, όταν το αποτέλεσμα των εργασιών δεν καθίσταται συστατικό του εδάφους, καθώς και όταν για την επίτευξη του αποτελέσματος δεν απαιτείται η

χρήση ειδικών τεχνικών γνώσεων και μεθόδων και η χρησιμοποίηση εξειδικευμένου επιστημονικού ή τεχνικού προσωπικού και ανάλογων τεχνικών μέσων και εγκαταστάσεων (βλ. ΕλΣυν Κλιμ 7 Πράξη 158/2015, VII Τμ. 271/2011, 118/2010, 101/2008, 15, 145, 141, 151/2007, 2, 76/2005, IV Τμ. 130/2004, 5, 14, 76, 156/2003 κ.ά.). Η δε απλή συντήρηση και επισκευή κτιρίων, αποκαταστάσεις μικροβλαβών και ανακαινιστικές επιμέρους και περιορισμένες εργασίες, όταν ομοίως δεν απαιτούν ειδικές τεχνικές γνώσεις ή και ειδική προς εφαρμογή μελέτη, αλλά αρκεί η ανάθεσή τους σε επαγγελματίες με σχετική πείρα συνιστούν υπηρεσίες (ΕλΣυν Τμ VII Πρ. 70, 73/2008, 299/2007). Ούτε το άρ. 2 παρ. 1 περ. 7 και η αναφορά του σε ανακαινίσεις, επισκευές και συντηρήσεις είχε την έννοια θεώρησης άνευ ετέρου κάθε τέτοιας εργασίας ως συμβάσεως έργου, παρά μόνο όταν σωρευτικά αφορούν συστατικό ακινήτου, χρήση ειδικών τεχνικών γνώσεων που βαίνουν πέραν του συνηθούς μέτρου ενός εξειδικευμένου επαγγελματία και άρα, δεν αποτελούν αναγκαία έργο, καίτοι αφορούν συστατικό του εδάφους, αν δεν σκοπούν εν τέλει στην παραγωγή ενός τεχνικού αποτελέσματος που εκπληρώνει μια ολοκληρωμένη οικονομική και τεχνική λειτουργία. Οι ως άνω εργασίες των ΑΤ 48-57 πάντως, ούτε έργο μηχανικού συνιστούν ούτε ειδικές τεχνικές γνώσεις και εξειδικευμένη επιστημονική τεχνογνωσία προϋποθέτουν ούτε ενέχουν καθ' οιονδήποτε τρόπο κατασκευή, αντικατάσταση ή ουσιώδη παρέμβαση σε συστατικό ούτε άγουν σε κάποιον αυτοτελή και διακριτό τεχνικοοικονομικό σκοπό, πέραν της διατήρησης της λειτουργικότητας της ήδη υποδομής, την οποία λειτουργικότητα εξυπηρετούν, χωρίς να τη μεταβάλλουν ή να την επεκτείνουν ούτε αφορούν καθ' οιονδήποτε τρόπο δομικό έργο ή έργο μηχανικού ούτε απαιτούν εφαρμογή ή εκπόνηση τεχνικής μελέτης, η οποία δεν εξομοιούται με την απλή υπηρεσία καταγραφής φρεατίων και επομένως, ουδόλως κατά νόμο και ουσία ενέχουν στοιχεία τεχνικού έργου. Εξάλλου, η έννοια της «μελέτης», όπως χρησιμοποιείται ανωτέρω δεν συνίσταται σε κάθε εν γένει επιστημονική υπηρεσία, αλλά κατ' άρ. 2 παρ. 3 περ. 6 Ν. 4412/2016 και όσον αφορά τις δημόσιες συμβάσεις μελετών, προκύπτει πως «6) ως «Φυσικό αντικείμενο» της σύμβασης νοείται η τεχνική υπηρεσία ή η μελέτη, που

προσδιορίζεται από τη σύμβαση, ως το ζητούμενο αποτέλεσμα αυτής, (α) «Μελέτη» είναι το αποτέλεσμα συστηματικής και αναλυτικής επιστημονικής και τεχνικής εργασίας και έρευνας σε συγκεκριμένο απλό ή σύνθετο γνωστικό αντικείμενο, που αποβλέπει ιδίως στην παραγωγή έργου ή στην επέμβαση σε έργο ή αφορά στο σχεδιασμό και την απεικόνιση έργου ή παραγωγικής διαδικασίας ή σε μεθόδους ανάπτυξης και σχεδιασμού του ευρύτερου χώρου. Η μελέτη έχει την έκταση και το βάθος που απαιτείται με τη σύμβαση, απεικονίζεται δε και παραδίδεται στην αναθέτουσα αρχή/αναθέτοντα φορέα με συγκεκριμένη συμφωνημένη μορφή.» και τούτο, σε αντιδιαστολή με τον έτερο ορισμό της ίδιας περίπτωσης περί τεχνικών και λοιπών συναφών επιστημονικών υπηρεσιών «(β) «Τεχνικές Υπηρεσίες» και «λοιπές συναφείς επιστημονικές υπηρεσίες» είναι οι υπηρεσίες που συνίστανται στην παροχή γνώσεων και ικανοτήτων με τη διάθεση κυρίως συγκεκριμένου επιστημονικού προσωπικού και άλλων μέσων επί ορισμένου χρόνου, που προσδιορίζεται είτε ημερολογιακά είτε σε συνάρτηση με ορισμένο γεγονός της παραγωγικής διαδικασίας. Οι τεχνικές υπηρεσίες μπορούν να έχουν ως αντικείμενο, ιδίως: α) τη σύνταξη των τευχών δημοσίου διαγωνισμού ανάθεσης μελέτης ή υπηρεσίας, β) τον έλεγχο και την επίβλεψη έργου ή μελέτης και γ) την υποστήριξη της αναθέτουσας αρχής στη διεξαγωγή ανάθεσης σύμβασης μελέτης, έργου ή υπηρεσίας, στην επίβλεψη ή έλεγχο μελέτης και στη διοίκηση ή επίβλεψη ή έλεγχο έργου,». Εν προκειμένω, η απλή καταγραφή των θέσεων των φρεατίων ούτε μελέτη συνιστά ούτε τέτοια τεχνική ή επιστημονική υπηρεσία ούτε σκοπεύει στην παραγωγή ή επέμβαση ή απεικόνιση έργου, σύνταξη τευχών διαγωνισμού ή επίβλεψη έργου και μελέτης ή υποστήριξη στη διεξαγωγή ανάθεσης τέτοιας σύμβασης ή συνιστά εκ μελετητή εκπόνηση δικής του δημιουργικής σύνθεσης, συστηματικής και αναλυτικής επιστημονικής και τεχνικής εργασίας και έρευνας σε συγκεκριμένο επιστημονικό γνωστικό αντικείμενο. Εν τέλει, οι εργασίες του ΑΤ 48 αφορούν καθαρισμό και απλές σημειακές επιδιορθώσεις και καταγραφή επί ήδη υπάρχοντος δικτύου, χωρίς κατασκευή ή μελέτη νέου δικτύου ή επέκτασης, ομοίως δε και το ΑΤ 51 που αφορά απλή επαλειπτική εργασία υλικού σε τσιοχώματα φρεατίων σε ήδη υπάρχον δίκτυο, χωρίς καμία εργασία

κατασκευής σκυροδέματος ή νέων αγωγών ή φρεατίων, τα δε ΑΤ 49-50 συνίστανται σε μεταφορά υλικών που προκύπτουν από την απόφραξη του ΑΤ 48 συνοδεύοντας την εργασία του τελευταίου, τα δε ΑΤ 52-54 αφορούν καθαρισμό με νερό υψηλής πίεσης επί αποχετευτικών φρεατίων με χρήση εξοπλισμού εκτόξευσης νερού, χωρίς καν εργασία αυτής καθαυτής συντήρησης ή επιδιόρθωσης, το ΑΤ 55 αφορά εργασίες άντλησης υδάτων και απομάκρυνσης υλικών, σήμανση και καθαρισμό περιοχής από ανεπιθύμητα υλικά και σταδιακή αποκατάσταση κυκλοφορίας, ως και σημειακή αποκατάσταση καπακιών φρεατίων και σημειακή παρέμβαση επιδιόρθωσης φρεατίων και όχι ανακατασκευής ή αντικατάστασης και μόνο στον περιορισμένο και αναγκαίο για την ασφάλεια κίνησης βαθμό, εκτάκτου ανάγκης και χωρίς χρήση εξοπλισμού που η χρήση του απαιτεί εξειδικευμένες επιστημονικές γνώσεις, πέραν της στοιχειώδους τεχνογνωσίας ενός απλά κατάλληλα εκπαιδευμένου εργατοτεχνίτη, όπως αυτοί που αποκλειστικά στελεχώνουν την οικεία ομάδα έργου, τα δε ΑΤ 56-57 αφορούν την προμήθεια, εγκατάσταση και διασύνδεση συστήματος αισθητήρων και λογισμικού. Αλυσιτελώς δε, η αναθέτουσα προβάλλει τους κωδικούς κοινού λεξιλογίου προμηθειών (CPV), με τους οποίους η ίδια επέλεξε να περιγράψει το συμβατικό αντικείμενο και δη, ως αναγκαία συνέπεια της εξαρχής επιλογής ως φύσης της σύμβασης, εκείνης του έργου, εκ μέρους της, ούτως χρησιμοποιώντας αντικείμενο δικής της επιλογής, ήτοι υπαγωγής των υπό ανάθεση εργασιών σε συγκεκριμένους κωδικούς, ώστε να αιτιολογήσει πάλι δική της επιλογή, ήτοι την ανάθεση τους στο πλαίσιο συμβάσεως έργου. Τούτο, ενώ το ίδιο κοινό λεξιλόγιο προβλέπει και τα ακόλουθα CPV ...- Υπηρεσίες καθαρισμού και εκκένωσης φρεατίων υπονόμων, ... - Υπηρεσίες καθαρισμού φρεατίων υπονόμων, ...- Υπηρεσίες εκκένωσης φρεατίων υπονόμων, ... - Υπηρεσίες επισκευής περιβλήματος σωληνώσεων, τα οποία ουδόλως ανήκουν στην κατηγορία τεχνικού έργου και περιγράφουν πλήρως το ως άνω φυσικό αντικείμενο των ανωτέρω εργασιών. Συνεπώς, όλες οι ως άνω εργασίες είναι ξένες με την έννοια του τεχνικού έργου και της μελέτης, συνιστούν γενικές υπηρεσίες και προμήθεια, σε κάθε όμως περίπτωση όχι τεχνικό έργο και επιπλέον, συνιστούν ιδιαίτερα μεγάλο και δη, το

μεγαλύτερο και μάλιστα κατά πολύ, μέρος του φυσικού αντικειμένου, τουλάχιστον σε όρους οικονομικής αξίας, ασχέτως ότι τούτο μόνο του δεν συνιστά κατά νόμο, βλ. κατωτέρω, κατ' άρ. 4 παρ. 7 Ν. 4412/2016 δεσμευτικό προσδιοριστικό στοιχείο της νομικής φύσης της σύμβασης. Περαιτέρω, ακόμη και στα λοιπά πλην των ανωτέρω εργασιών ΑΤ 48-57, προκύπτουν, σύμφωνα και με την ειδικότερη ανάλυση της ΤΕΧΝΙΚΗΣ ΠΕΡΙΓΡΑΦΗΣ, εργασίες σημειακής και περιορισμένης επιδιόρθωσης και παρέμβασης, χωρίς χρεία ειδικών επιστημονικών γνώσεων και εξειδικευμένων μέσων και χωρίς να συνίστανται στην κατασκευή συστατικού, όπως όσον αφορά την αποκάλυψη θυρίδων επίσκεψης φρεατίων υδροσυλλογής για δυνατότητα καθαρισμού στη ..., ρεύμα προς ..., έξοδος ..., την αντικατάσταση στους συνδετήριους αγωγούς των σωλήνων με πλαστικού σωλήνες και σιφώνι μεγαλύτερης διαμέτρου, ως και κατασκευής φρεατίου επίσκεψης επί του οδοστρώματος για τον καθαρισμό σιφωνιών στη ...και ..., ... και ... μεταξύ οδών ... και ..., ..., ... και ... και στα δύο ρεύματα, οδοί ..., ..., ..., ... και .. και στις οδούς ... και ... και την ανακατασκευή εσχάρων για να είναι επίπεδα με το οδόστρωμα και να μη φεύγουν από τις θέσεις τους, στη ... έναντι ..., ρεύμα προς .... Προκύπτουν επίσης, όπως περιορισμένης τεχνικής φύσης, μη χρήζουσες μελέτησης και μη σκοπούσες στην κατασκευή ή τροποποίηση δικτύου, απλές επιφανειακές εργασίες πύκνωσης φρεατίων σε ... ρεύμα προς ..., οδός ..., ... και ..., ... και οδό ..., ρεύμα προς ..., ... από ... έως πλατεία ..., ρεύμα προς ... και αβαθών φρεατίων πάνω στο κράσπεδο στην οδό ... και .... Οι παραπάνω εργασίες που συνίστανται σε σημειακές επιδιορθώσεις, συντηρήσεις και παρεμβάσεις συνιστάμενες σε εγκατάσταση έτοιμων σχαρών, φρεατίων και καλυμμάτων ή απλή αντικατάσταση σωλήνων σε ήδη υπάρχον δίκτυο, δεν συνιστούν τεχνικό έργο, αλλά έχουν χαρακτήρα προμήθειας και υπηρεσιών. Σημειωτέον δε, ότι ουδόλως είναι δυνατόν, στο πλαίσιο του προϋπολογισμού της σύμβασης, να επιμεριστούν από τα ΑΤ 1-47 ποια υλικά και δαπάνες και κατά ποιες ποσότητες και αξίες, αφορούν αυτές τις εργασίες και κατά ποιο μέρος αφορούν κατασκευαστικές και μελετητικές εργασίες περί νέων κατά τόπους δικτύων ή επεκτάσεων ήδη υπάρχοντων. Σε αντίθεση δε με τους ισχυρισμούς

παρεμβαίνοντος και αναθέτουσας, το μέρος της σύμβασης που αφορά όντως κατασκευαστικές, χωματουργικές και υδραυλικές εργασίες έργου είναι ήσσονες σε σχέση με το όλο αντικείμενο της σύμβασης, το μεγαλύτερο μέρος του οποίου συνίσταται σε υπηρεσίες καθαρισμού μετά των συνοδευτικών υπηρεσιών του, αποφράξεων, σημειακών επιδιορθώσεων και μικρών συντηρήσεων με αναγκαία υλικά, ως και επιτόπιας και άμεσης αποκατάστασης βλαβών και όχι σε μείζονες και μελετημένες συντηρήσεις, αποκαταστάσεις, επανασχεδιασμούς, επαναμελετήσεις, επαναχαράξεις, τροποποιήσεις και κατασκευές νέου δικτύου. Τα δε μέρη που αφορούν έργο ή μελέτη, στα οποία επικεντρώνουν οι ανωτέρω, όντως υφίστανται, πλην όμως μαζί με έτερα μέρη που αφορούν αμιγώς υπηρεσίες και προμήθειες, τα οποία μάλιστα είναι κατά πολύ μεγαλύτερα σε οικονομική αξία και ιδίως, διακριτά από τα στοιχεία έργου και μελέτης, ώστε οι υπηρεσίες αυτές να μην συνεχονται αναγκαία και άνευ διακριτού χαρακτήρα, επικουρούν και απλώς συνοδεύουν κατασκευαστικές εργασίες, αλλά είναι και εκ φύσεως τους αυτοτελείς και δυνάμενες να εκτελεστούν διακριτά και ασχέτως των κατασκευαστικών-μελετητικών εργασιών, που αφορούν άλλωστε, συγκεκριμένα σημεία του δικτύου. Τούτο, ενώ ουδόλως η διαδικασία εξάλλου προκηρύχθηκε ως μελέτη-κατασκευή και τηρώντας τις προϋποθέσεις του άρ. 50 Ν. 4412/2016 για τέτοια διαδικασία, καίτοι περιλαμβάνει και η αναθέτουσα προβάλλει εσφαλμένα και προς επαύξηση του αντικειμένου που αφορά έργο, συγκεκριμένες εργασίες που συνιστούν εκπόνηση μελέτης. Επιπλέον, σε αντίθεση με τους ισχυρισμούς παρεμβαίνοντος και αναθέτοντος, τον χαρακτήρα των εργασιών καθαρισμού, τεχνικού καθαρισμού, συνοδευτικών αυτών υπηρεσιών, επιδιορθώσεων και έκτακτης παρέμβασης, ως υπηρεσιών, επιρρωνύει αφενός το γεγονός πως σε αντίθεση με μια συγκεκριμένη λίστα εργασιών που υποδεικνύονται ότι θα λάβουν χώρα σε συγκεκριμένα σημεία του δικτύου και με συγκεκριμένο αντικείμενο, οι παραπάνω υπηρεσίες δεν προσδιορίζονται που θα εκτελεστούν και σε ποιο συγκεκριμένο μέρος του δικτύου αντιστοιχούν, εκ της ΤΕΧΝΙΚΗΣ ΠΕΡΙΓΡΑΦΗΣ, αλλά προκύπτει πως αφορούν το σύνολο του δικτύου. Αφετέρου, τα ανωτέρω επιρρωνύονται από το γεγονός πως το άρ. 3 ΕΣΥ προσδιορίζει τριετή διάρκεια της σύμβασης, μια

διάρκεια προδήλως ιδιαίτερα μεγάλη μεν για εκτελέσεις επιμέρους έργων επί του δικτύου ή μελετών επ' αυτού, αλλά αντιστοιχούσα και αφορώσα ακριβώς τον διαρκή χαρακτήρα της υπηρεσίας καθαρισμού, επιδιορθώσεων και έκτακτης παρέμβασης και αυτό ενώ μάλιστα, ενώ το ίδιο το ΑΤ 48 του ΤΙΜΟΛΟΓΙΟΥ υπογραμμίζει τον διαρκή, αλλά και περιοδικό χαρακτήρα της οικείας υπηρεσίας, υποδεικνύοντας εκτέλεση της σε συγκεκριμένους κάθε χρόνο, μήνες σε τακτικό επίπεδο, αλλά και την υποχρέωση διαθεσιμότητας του αναδόχου προς οποτεδήποτε εκτέλεση τους ανά περίπτωση, ως εξής «Σημειώνεται ότι οι καθαρισμοί όλων των φρεατίων υδροσυλλογής θα διενεργούνται υποχρεωτικά μία φορά τον χρόνο κατά προτίμηση τους μήνες Αύγουστο - Σεπτέμβριο - Οκτώβριο , ενώ φρεάτια που βρίσκονται σε οδικά τμήματα που πλημμυρίζουν συχνότερα θα καθαρίζονται και έκτακτα , μετά από εντολή της Διευθύνουσας Υπηρεσίας.». Προφανώς, ακριβώς δεδομένου ότι ένα έργο προϋποθέτει συγκεκριμένο και προσδιορισμένο τεχνικό σκοπό, δεν δύναται να συνίσταται σε μια περιοδικά εκτελούμενη εργασία ή σε μια διαθεσιμότητα προς εκτέλεση της ή σε μη προγραμματισμένη εξαρχής κατά χρόνο και φύση παρέμβαση, αναλόγως ανάγκης αντιμετώπισης ούτε να αφορά ένα απροσδιόριστο και τουλάχιστον, όλως ευρύ χωρικό αντικείμενο επί του οποίου θα εκτελούνται σημειακές παρεμβάσεις. Τούτο, ενώ τα ανωτέρω ισχύουν προδήλως και κατ' ελάχιστον τα ΑΤ 48-55 (ανεξαρτήτως ότι κατά τα ανωτέρω και μέρος των άλλων ΑΤ εν τέλει αφορά σημειακές και επιφανειακές επεμβάσεις και αντικαταστάσεις εξοπλισμού), αθροιστικής αξίας εργασιών 2.349.700 ευρώ επί 3.718.726,40 ευρώ, ήτοι 63,19% του συνόλου δαπανών εργασιών της όλης σύμβασης ενώ επιπλέον τούτου τα ΑΤ 56-57 αφορούν προμήθεια. Και αυτό επιπλέον του ότι τα ΑΤ 1-4, συνολικής αξίας 14.465 ευρώ επί δαπάνης, αφορούν σήμανση και ασφάλεια που συνοδεύουν και τις ως άνω εργασίες ΑΤ 48-55 (ρητά δε και το ΑΤ 55 κατά το ΤΙΜΟΛΟΓΙΟ) και άρα, ουδόλως μπορούν εν όλω να επιμεριστούν μόνο στα όποια επιμέρους μέρη της σύμβασης που αφορούν έργο. Αλυσιτελώς δε η αναθέτουσα αποπειράται πλέον και μετά τη λήξη υποβολής προσφορών, έως και να μεταβάλει το αντικείμενο του ΑΤ 48, ήτοι του «τεχνικού καθαρισμού», επαυξάνοντας αυτό με ουδόλως προκύπτουσες εκ των εγγράφων της

σύμβασης υποχρεώσεις, ακριβώς προκειμένου να στοιχειοθετήσει αυτό ως έργο και δη, προβάλλοντας ότι το σημ. Γ ΑΤ 48, που αφορά τη συνεργασία με άλλες υπηρεσίες, πράγμα αυτονόητο όσον αφορά τον καθαρισμό και τις σημειακές παρεμβάσεις, υποκρύπτει τεχνικές γνώσεις, χωρίς όμως να προκύπτει ότι η όντως απαιτούμενη τεχνική γνώση ή τεχνική επίβλεψη και εμπειρία, υπερβαίνει όσα απαιτούνται για μια έντεχνη εκτέλεση μιας τέτοιας υπηρεσίας και αφορούν την επαυξημένη επιστημονική-τεχνική γνώση μηχανικού (πράγμα που ουδόλως προκύπτει από τη διακήρυξη) και συνάδουσα με την εκτέλεση ενός τεχνικού έργου. Ομοίως αβασίμως, αλλά και μεταβάλλοντας το περιεχόμενο του ΑΤ 48, η αναθέτουσα προσδίδει στις απλές δοκιμές διακρίβωσης απόφραξης φρεατίων-αγωγών και στις σημειακές επεμβάσεις καθαρισμού, αποφράξεων και επιτόπιας επάλειψης με κονιάματα, χαρακτήρα «μελέτης και εφαρμογής της», χωρίς άλλωστε η διακρίβωση και ο εντοπισμός μιας απόφραξης ή μειωμένης ροής να συνιστά κατά νόμο (βλ. ανωτέρω, άρθρ. 2 παρ. 3 περ. 6 «αποτέλεσμα συστηματικής και αναλυτικής επιστημονικής και τεχνικής εργασίας και έρευνας σε συγκεκριμένο απλό ή σύνθετο γνωστικό αντικείμενο, που αποβλέπει ιδίως στην παραγωγή έργου ή στην επέμβαση σε έργο ή αφορά στο σχεδιασμό και την απεικόνιση έργου ή παραγωγικής διαδικασίας ή σε μεθόδους ανάπτυξης και σχεδιασμού του ευρύτερου χώρου») και κοινή λογική, «μελέτη» και να απαιτεί επιστημονική τεχνογνωσία μηχανικής φύσης και τούτο πέραν του ότι το αβάσιμο των ανωτέρω υπογραμμίζεται από τη μη προκήρυξη της διαδικασίας κατ' άρθρ. 50 Ν. 4412/2016, όπως θα αναμενόταν, αν όντως περιείχε μελέτη-κατασκευή ούτε ακολουθήθηκε οιοδήποτε σχετικός τύπος ούτε ζητήθηκε οτιδήποτε σχετικό με τη διακήρυξη. Καμία δε ιδιαίτερη τεχνική και επιστημονική γνώση απαιτείται για τις ανωτέρω επιδιορθώσεις και καθαρισμούς, στοιχεία που όχι μόνο δεν περιγράφονται ή προκύπτουν από τη διακήρυξη, αλλά ούτε περιγράφεται τρόπος με τον οποίο θα παρέχεται τέτοιο αντικείμενο επαυξημένης ανάλυσης και έρευνας, επί του ζητήματος απόφραξης, επάλειψης και καθαρισμού. Ομοίως αβασίμως η αναθέτουσα αποπειράται να παρουσιάσει ως «μελέτη» το σημ. Δ του ΑΤ 48, περί καταγραφής και αποτύπωσης φρεατίων, αφού τούτο ούτε σε

κάποιο συγκεκριμένο έργο προκύπτει πώς αποβλέπει ούτε συστηματική ανάλυση και εφαρμογή επιστημονικής γνώσης προς παραγωγή συγκεκριμένης πρότασης, συνιστά, αλλά συνάγεται πως αποβλέπει στην παρακολούθηση του δικτύου της αναθέτουσας, προς διευκόλυνση περαιτέρω επίβλεψης της λειτουργίας του και της τυχόν επιπλέον διευκόλυνσης στον καθαρισμό και τις τακτικές συντηρήσεις ή τις επιδιορθώσεις επί του δικτύου, ήτοι συνίστανται σε υπηρεσίες υποστήριξης της διαχείρισης εγκαταστάσεων της αναθέτουσας και τούτο ενώ δεν συνεχονται με εκτέλεση ή περαιτέρω διαδικασία ανάθεσης τεχνικού έργου ή μελέτης (αφού άλλωστε, ο καθαρισμός, η απόφραξη, η άμεση επέμβαση αντιμετώπισης κινδύνων και οι σημειακές επιδιορθώσεις δεν συνιστούν τέτοιο έργο). Προς τούτο άλλωστε, αλυσιτελώς η αναθέτουσα επικαλείται τον χαρακτήρα της ως άνω υπό Δ υπηρεσίας, ως μελέτης, επικαλούμενη το άρ. 24 ΕΣΥ περί των προδιαγραφών της, αφού πάντως ούτε η διαδικασία προκηρύχθηκε ως μελέτη ούτε ως μελέτη-κατασκευή ούτε η υπηρεσία συνεχεται με εκτέλεση έργου ή δύναται να καταστήσει έργο τις υπηρεσίες καθαρισμού και σημειακών συντηρήσεων ούτε η αναθέτουσα καν προέβλεψε ειδικά περί τέτοιας μελέτης ΑΤ, αλλά ενέπλεξε τις ως άνω εργασίες με τον καθαρισμό και την απόφραξη. Άλλωστε, κατ' άρ. 2 παρ. 3 περ. 6, στην έννοια της τεχνικής υπηρεσίας και λοιπών συναφών επιστημονικών υπηρεσιών, όσον αφορά το καθεστώς δημοπράτησής τους, δεν υπάγονται αυτομάτως οι υπαγόμενες στο άρ. 2 παρ. 1 περ. 9 και το ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Ι ΠΡΟΣΑΡΤΗΜΑΤΟΣ Γ' Ν. 4412/2016, αλλά μόνο όσες εξ αυτών συναρτώνται με τη διάθεση κυρίως συγκεκριμένου επιστημονικού προσωπικού για ορισμένο χρόνο συναρτήσει συγκεκριμένης ημερολογιακής διάρκειας ή συγκεκριμένου γεγονότος της παραγωγικής διαδικασίας, ενώ εν προκειμένω ούτε τέτοιο συγκεκριμένο επιστημονικό προσωπικό προκύπτει (η ελάχιστη στελέχωση ΜΕΕΠ εξαιτίας επιλογής εξαρχής εκ της αναθέτουσας νομικού καθεστώτος έργου, δεν υπάγεται σε αυτή την έννοια ούτε συναρτάται κατά τη διακήρυξη με τη συγκεκριμένη υπηρεσία ούτε αναφέρεται ή προβλέπεται οτιδήποτε σχετικό) ούτε κάποια συγκεκριμένη διάρκεια περί παράδοσης του αποτελέσματος πέραν της εν γένει διάρκειας της όλης σύμβασης που αφορά κατά τα ως άνω όλως ετερόκλητα

στοιχεία, αλλά αντίθετα προκύπτει ως διαρκής η οικεία υποχρέωση ούτε κάποια σύνδεση της προκύπτει με κάποιο περαιτέρω παραγωγικό στάδιο ούτε αφορά σύνταξη τευχών, υποστήριξη και επίβλεψη έργου ή ανάθεσης σύμβασης, ενώ άλλωστε ακριβώς οι οικείες εργασίες καθαρισμού και αποφράξεων με τις οποίες η ίδια η αναθέτουσα εμπλέκει την ως άνω υπηρεσία εξαρχής ούτως ή άλλως, δεν συνιστούν έργο ή μελέτη. Επιπλέον, ακόμη και αν υποτίθετο ότι τα ανωτέρω περί καταγραφής φρεατίων συνιστούν κατά νόμο «μελέτη», πέραν του ότι ουδόλως η διαδικασία προκηρύχθηκε ως «μελέτη-κατασκευή» ή «μελέτη» ούτε περιγράφεται πώς τυχόν θα υλοποιηθεί η μελέτη αυτή, της διακήρυξης τελούσας σε πλήρη σχετική σιγή και αοριστία, σε κάθε περίπτωση, τούτο δεν αναιρεί ότι αφενός η αναθέτουσα ενέπλεξε ένα άσχετο και μη αναγκαία συνεχόμενο με τους καθαρισμούς και τις σημειακές συντηρήσεις αντικείμενο, μελέτης, στο ίδιο ΑΤ, χωρίς εξάλλου να χρειάζεται ή να προαπαιτείται όποιος καταγράψει τα φρεάτια, να τα καθαρίσει, να τα αποφράξει και να τα επαλείψει, αφετέρου δεν αναιρεί τη φύση των εργασιών καθαρισμού, απόφραξης, αποκομιδής υλικών από τον καθαρισμό και συντηρήσεων, ως και επιδιορθώσεων, ως υπηρεσιών. Εξάλλου, τα παραπάνω ΑΤ 45-57 δεν υπάγονται σε καμία δραστηριότητα του ΠΑΡΑΡΤΗΜΑΤΟΣ II ΠΡΟΣΑΡΤΗΜΑΤΟΣ Α Ν. 4412/2016, αφού ούτε αφορούν κατασκευή υδραυλικού έργου ούτε υποσκαφή φρεατίων και επεμβάσεις εκσκαφών στο υπέδαφος ούτε το αποφρακτικό είναι εξειδικευμένος κατασκευαστικός, αλλά καθαριστικός, εξοπλισμός ούτε αφορούν εγκατάσταση υδραυλικού εξοπλισμού ούτε την επίχριση κτιρίου προς αποπεράτωση του με κονίαμα, αλλά άλλωστε, η όποια επίχριση θα λάβει χώρα σε πλαίσιο σημειακών επαλείψεων στο πλαίσιο τακτικής συντήρησης και όχι στο πλαίσιο ολοκληρωμένης και ενιαίας επέμβασης στο πλαίσιο αποπεράτωσης ή στεγανοποίησης μιας ολόκληρης ενιαίας υποδομής, όπως άλλωστε και οι περί των λοιπών ΑΤ, βλ. ανωτέρω, σημειακές αντικαταστάσεις και τοποθετήσεις σωλήνων και επιφανειακών φρεατίων, σχετίζονται όλες, με την εγκατάσταση ή κατασκευή ενός νέου αγωγού ή την τροποποίηση ή ολοκληρωμένη ανακατασκευή ενός δικτύου και ενός συστήματος αγωγών. Επιπλέον, πρέπει να τονιστεί ότι το σύνολο των εργασιών

της υπό ανάθεση σύμβασης δεν τελούν μεταξύ τους σε σχέση ενότητας οικονομικού και τεχνικού σκοπού ούτε τυχόν τείνουν σε ένα αδιάσπαστο συγκεκριμένο και ενιαίο τεχνικό αποτέλεσμα, αλλά συνιστούν ένα άθροισμα προμηθειών, μικροπαρεμβάσεων, συντηρήσεων, επιδιορθώσεων, περιορισμένων κατασκευών, περιορισμένων μελετών και σαφώς αμιγώς καθαριστικών και συνοδευτικών αυτών υπηρεσιών, σε πλήθος διεσπαρμένων μεταξύ τους σημείων του ευρύτερου δικτύου της αναθέτουσας σε ένα όλως εκτεταμένο χωρικό επίπεδο και σε όλως διαφορετικές περιοχές, με διαφορετικές συνθήκες και επιμέρους δίκτυα υπό διαφορετικές παραμέτρους και χωρίς τουλάχιστον από τα έγγραφα της σύμβασης να προκύπτει έστω η επιμέρους ενότητα ορισμένων εξ αυτών μεταξύ τους σε ενιαία πλαίσια κατατείνοντα σε κοινό τεχνικό σκοπό, με τον οποίο βέβαια δεν δύναται να ταυτιστεί η εν γένει διατήρηση της λειτουργικότητας του εν γένει δικτύου, που συνιστά τον δημόσιο σκοπό ανάθεσης της σύμβασης και διοικητικό σκοπό των αρμοδιοτήτων της αναθέτουσας, αλλά όχι τεχνικό σκοπό ενός προς ανάθεση συγκεκριμένου και ενιαίου έργου, έννοια όλως άλλης φύσεως. Επομένως, εξ όσων περιγράφονται στα έγγραφα της σύμβασης, το μεγαλύτερο μέρος του αντικειμένου της σύμβασης, ήτοι ο καθαρισμός φρεατίων και συνδετηρίων αγωγών με τη μεταφορά υλικών, ως και η επιμέρους εγκατάσταση νέων φρεατίων και εσχάρων και η απλή επισκευή, επιδιόρθωση και αντικατάσταση σωληνώσεων, φρεατίων και εσχάρων, όπως και οι εργασίες άμεσης επέμβασης και προμηθειών λογισμικού και συστήματος αισθητήρων, υπάγονται στις έννοιες των υπηρεσιών και έργων, ενώ απομένει μια σειρά εργασιών συνιστάμενων σε κατασκευές κατά τόπους δικτύων, νέων αγωγών, εκβολών δικτύων και συνδέσεων, ως και μελετών για νέα δίκτυα ή αναβάθμιση και τροποποίηση υπάρχοντων, που επιμέρους όντως αφορούν εργασίες υπαγόμενες στην έννοια του τεχνικού έργου και της μελέτης αντίστοιχα. Ουδόλως πάντως, δύναται να γίνει αντιληπτό από τους ισχυρισμούς της αναθέτουσας και τα έγγραφα της σύμβασης ούτε η ΑΕΠΠ δύναται να αποφανθεί σχετικά, υπεισερχόμενη στις αρμοδιότητες της, αν επιμέρους εργασίες που έχουν όντως τον χαρακτήρα έργου ή μελέτης, δύνανται να αποσπαστούν από τις υπόλοιπες και κατά ποιο

συγκεκριμένο τρόπο, ώστε να αποτελέσουν διακριτά συμβατικά αντικείμενα αμιγούς σύμβασης έργου ή μικτής σύμβασης με στοιχεία έργου. Σε κάθε περίπτωση, ως έχει το υπό ανάθεση αντικείμενο, σωρεύει διακριτές μεταξύ τους εργασίες υπαγόμενες στην έννοια του έργου και της μελέτης με αμιγή σύμβαση υπηρεσιών και προμήθειας, συνισταμένη στον «τεχνικό καθαρισμό», τις συνοδευτικές του εργασίες, την προμήθεια συστήματος αισθητήρων και λογισμικού και την παροχή υπηρεσιών σημειακών επιδιορθώσεων, αντικαταστάσεων-εγκαταστάσεων έτοιμων αγαθών-υλικών επί του ήδη υπάρχοντος και अपαράλλακτου δικτύου, ως και υπηρεσιών άμεσης επέμβασης και σημειακής επίλυσης εκτάκτων αναγκών (η οποία εκ της φύσεως της, που ανάγεται στην επιδίωξη της κάλυψης μιας ανάγκης μη προβλέψιμης και συγκεκριμένης φύσης επί ενός όλως εκτεταμένου και μη δυνάμενου να συγκεκριμενοποιηθεί εκ των προτέρων φυσικού και χωρικού αντικειμένου και με έμφαση στο στοιχείο της εξασφάλισης συγκεκριμένης διάρκειας καλύψεως της και την προστασία των κινούμενων πολιτών και του δικτύου και όχι προφανώς σε έναν ενιαίο τεχνικό σκοπό, ο οποίος προϋποθέτει εξαρχής προσδιορισμό χώρου, φύσης και επιδιωκόμενου αποτελέσματος τεχνικής φύσης, δεν δύναται να συνιστά τεχνικό έργο). Επομένως, ως έχει το συμβατικό αντικείμενο και ακόμη και ασχέτως του αμφισήμου του χαρακτήρα συγκεκριμένων ΑΤ του ΤΙΜΟΛΟΓΙΟΥ, λόγω ακριβώς ελλειπτικής και αμφίσημης περιγραφής από την αναθέτουσα και ανάμιξης ετερογενών μεταξύ τους στοιχείων σε κοινά ΑΤ, σε κάθε περίπτωση και τουλάχιστον όσον αφορά τα ΑΤ 48, ακόμη και πλην του υπό Δ εκεί στοιχείου και 49-57, αφορά γενικές υπηρεσίες και προμήθεια και τούτο ενώ τα ΑΤ 1-4 εν μέρει συνέχονται με τέτοιες υπηρεσίες και όχι με έργο, ομοίως και τα ΑΤ 5-46 εν μέρει αφορούν σημειακές επιδιορθώσεις, αντικαταστάσεις εξοπλισμού και επιφανειακές εργασίες και όχι έργο, ομοίως δε και αν ακόμη το στοιχείο Δ ΑΤ 48 αφορά μελέτη ή τεχνική και επιστημονική υπηρεσία κατά την έννοια του άρ. 2 παρ. 3 περ. 6, ομοίως δε και όσον αφορά απροσδιόριστης κατανομής στο τιμολόγιο, μελέτες που περιγράφονται στην ΤΕΧΝΙΚΗ ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ και αφορούν μελέτες. Επομένως, πρόκειται για μεικτή, κατά την έννοια του άρ. 4 Ν. 4412/2016 σύμβαση που ενέχει στοιχεία μεταξύ

άλλων και έργου, αλλά και υπηρεσιών και δη ακριβώς αυτών στις οποίες δραστηριοποιείται ο προσφεύγων, χωρίς πάντως να προκύπτει από τα έγγραφα της σύμβασης κατά σαφή τρόπο, ενότητα μεταξύ των διαφόρων επιμέρους εργασιών, κατά τρόπο ώστε να δύνανται να νοηθούν ως ένα ενιαίο αντικείμενο, που θα δύνατο τυχόν να προσλάβει τον χαρακτήρα μιας ενιαίας μικτής σύμβασης με προεξέχουν μάλιστα, το στοιχείο του έργου, που πάντως προϋποθέτει κατά τα ανωτέρω, ενότητα σκοπού.

5. Επειδή, το άρ. 4 Ν. 4412/2016 ορίζει περί μεικτών συμβάσεων τα εξής «1. Η παράγραφος 2 εφαρμόζεται σε μεικτές συμβάσεις οι οποίες έχουν ως αντικείμενο διαφορετικά είδη συμβάσεων, το σύνολο των οποίων εμπίπτει στο παρόν Βιβλίο (άρθρα 3 έως 221). Οι παράγραφοι 3 έως 5 εφαρμόζονται σε μεικτές συμβάσεις οι οποίες έχουν ως αντικείμενο συμβάσεις που εμπίπτουν στο παρόν Βιβλίο και συμβάσεις που διέπονται από τις διατάξεις του Βιβλίου II ή/και από άλλο νομικό καθεστώς, όπως οι διατάξεις του ν. 3978/2011 (Α' 137) ή/και τις διατάξεις με τις οποίες εναρμονίζεται η νομοθεσία στην Οδηγία 2014/23/ΕΕ (L 94). 2. Οι συμβάσεις που έχουν ως αντικείμενο δύο ή περισσότερα είδη συμβάσεων (έργα, υπηρεσίες ή προμήθειες) ανατίθενται, σύμφωνα με τις διατάξεις που εφαρμόζονται στο είδος της σύμβασης που χαρακτηρίζει το κύριο αντικείμενο της σχετικής σύμβασης. Στην περίπτωση μεικτών συμβάσεων που αποτελούνται εν μέρει από υπηρεσίες κατά την έννοια των άρθρων 107 έως 110 και εν μέρει από άλλες υπηρεσίες ή μεικτών συμβάσεων που αποτελούνται εν μέρει από υπηρεσίες και εν μέρει από προμήθειες, το κύριο αντικείμενο καθορίζεται, σύμφωνα με το ποια από τις εκτιμώμενες αξίες των αντίστοιχων υπηρεσιών ή προμηθειών είναι η υψηλότερη. 3. Όταν τα διαφορετικά μέρη μιας συγκεκριμένης σύμβασης μπορεί να χωρισθούν αντικειμενικά, εφαρμόζεται η παρ. 4. Όταν τα διαφορετικά μέρη μιας συγκεκριμένης σύμβασης δεν μπορεί να χωρισθούν αντικειμενικά, εφαρμόζεται η παρ. 6. Όταν μέρος μιας συγκεκριμένης σύμβασης καλύπτεται από το άρθρο 346 της ΣΛΕΕ ή το μέρος δεύτερο του ν. 3978/2011 (Α' 137), εφαρμόζεται το άρθρο 16... 6. Όταν τα διάφορα μέρη συγκεκριμένης σύμβασης δεν μπορούν να χωρισθούν αντικειμενικά, το ισχύον νομικό καθεστώς

καθορίζεται με βάση το κύριο αντικείμενο της εν λόγω σύμβασης. 7. Αν η σύμβαση αυτή περιλαμβάνει στοιχεία και από δημόσια σύμβαση έργων, το ισχύον νομικό καθεστώς, κατά την προηγούμενη παράγραφο, καθορίζεται για μεν δημόσιες συμβάσεις έργων άνω των ορίων μετά από σύμφωνη γνώμη του Τεχνικού Συμβουλίου Δημοσίων Έργων της ΕΚΑΑ της περίπτωσης α΄ της παρ. 1 του άρθρου 41, για δε δημόσιες συμβάσεις έργων κάτω των ορίων μετά από σύμφωνη γνώμη του Τεχνικού Συμβουλίου της αναθέτουσας αρχής, η οποία κοινοποιείται υποχρεωτικά στην ΕΚΑΑ.». Περαιτέρω (βλ. Αποφάσεις ΑΕΠΠ 590, 910-911/2018), όσον αφορά το άρ. 4 παρ. 7 Ν. 4412/2016 περί μεικτών συμβάσεων με στοιχεία έργου, αυτό δεν αναιρεί το κύριο αντικείμενο της σύμβασης ως την προσδιοριστική παράμετρο του διέποντος τη διαδικασία νομικού καθεστώτος, αλλά καθιερώνει μια ειδική προπαρασκευαστική της οικείας διαδικασίας ανάθεσης σύμβασης, επιμέρους διαδικασία με ειδική αρμοδιότητα του οριζόμενου από τη διάταξη ανά περίπτωση οργάνου, το οποίο οφείλει να κρίνει το κύριο αντικείμενο με βάση τις εν γένει διέπουσες το ζήτημα διατάξεις και τα σχετικά νομολογιακά πορίσματα. Και αυτό διότι η διάταξη αυτή, του άρ. 4 παρ. 7 Ν.4412/2016 ναι μεν αναφέρει ότι το νομοθετικό καθεστώς «καθορίζεται» από το παραπάνω όργανο, πλην όμως ρητά παραπέμπει στην προηγούμενη αυτού παράγραφο 6 του άρ. 4, η οποία αναφέρεται στο κύριο αντικείμενο της σύμβασης ως κριτήριο καθορισμού του ισχύοντος νομικού καθεστώτος, ενώ συγχρόνως και η παρ. 2 του άρ. 4 που ομοίως προβλέπει ανάθεση των μεικτών συμβάσεων με βάση τις διατάξεις που διέπουν το είδος σύμβασης που χαρακτηρίζει το κύριο αντικείμενο, αναφέρεται χωρίς καμία διάκριση και μάλιστα με ρητή αναφορά σε «περισσότερα είδη συμβάσεων (έργα, υπηρεσίες ή προμήθειες)». Έτσι, το Τεχνικό Συμβούλιο δεν διαθέτει ούτε κάποια ελευθερία κρίσης περί του κυρίου αντικειμένου κατά το δοκούν ούτε κάποια ευχέρεια κρίσης επί έτερων και δικής του εμπνεύσεως κριτηρίων, αλλά απλώς ο νομοθέτης επαφίει σε αυτό, και δη ως ουσιώδη τύπο της διαδικασίας έκδοσης της κανονιστικής πράξης με την οποία εκκινεί η διαδικασία ανάθεσης δημόσιας σύμβασης, ειδικώς δε λόγω της συχνής εμφάνισης περίπλοκων ζητημάτων ως προς τη διάκριση των τεχνικών εργασιών από τις υπηρεσίες ή τη

συσχέτιση μεταξύ έργου και προμήθειας και της εξειδικευμένης γνώσης (σε καμία όμως περίπτωση ανέλεγκτης αυθεντίας) του παραπάνω οργάνου, την εκτέλεση της αξιολογικής εκτίμησης που προπεριγράφηκε παραπάνω, ως προϋπόθεση για την εκ της αναθέτουσας τελική κρίση επί του νομικού πλαισίου (είτε έργου από τη μια πλευρά είτε προμήθειας ή υπηρεσίας από την άλλη) που θα διέπει την οικεία διαδικασία ανάθεσης σύμβασης. Τούτο προκύπτει και από την Αιτιολογική Έκθεση του Ν. 4412/2016, σελ. 5, κατά την οποία η παρ. 7 του άρ. 4 τέθηκε «ως αυξημένη θεσμική εγγύηση, τη σύμφωνη γνώμη τεχνικών γνωμοδοτικών οργάνων είτε του Υπουργείου Υποδομών Μεταφορών και Δικτύων, είτε της αναθέτουσας αρχής, αναφορικά με το εφαρμοστέο νομικό καθεστώς, τα οποία θα κρίνουν, κατά περίπτωση, ακολουθώντας τα οριζόμενα στις διατάξεις του Βιβλίου Ι». Εξάλλου, κατά παγία νομολογία, ως σύμφωνη γνωμοδότηση ή απλώς γνώμη ορίζεται αυτή που δεσμεύει το αποφασίζον όργανο με την έννοια ότι το τελευταίο δεν μπορεί να ενεργήσει κατά τρόπο διαφορετικό από αυτόν που του υποδεικνύεται με τη γνωμοδότηση (ΣΤΕ 460/2001, 2271/1998). Ειδικότερα, μπορεί είτε να εκδώσει πράξη σύμφωνα με τη γνωμοδότηση είτε να απέχει από την έκδοση της πράξης εφόσον έχει διακριτική ευχέρεια που του το επιτρέπει και εφόσον αιτιολογεί ειδικά αυτήν του την επιλογή (ΣΤΕ 3898/1986). Στην περίπτωση της σύμφωνης γνώμης, όπως στην περίπτωση του άρ. 4 παρ. 7, το όργανο που έχει την αποφασιστική αρμοδιότητα δεν έχει τη δυνατότητα να εκδώσει πράξη με διαφορετικό περιεχόμενο από τη γνωμοδότηση που του έχει δοθεί. Επομένως, η αναθέτουσα οφείλει είτε να προκηρύξει και εν γένει εκκινήσει τη διαδικασία ανάθεσης δημόσιας σύμβασης κατά το νομικό καθεστώς που αφορά το κύριο αντικείμενο της μεικτής με στοιχεία έργου σύμβασης, όπως αυτό εκρίθη κατά την παραπάνω σύμφωνη γνώμη του Τεχνικού Συμβουλίου είτε να απέχει από την εκκίνηση της ως άνω διαδικασίας. Σε περίπτωση δε που η αναθέτουσα προχωρήσει στην εκκίνηση της διαδικασίας, φυσικά ακολουθώντας το νομικό καθεστώς που όρισε η ως άνω σύμφωνη γνώμη, πρόκειται για θετική σύμφωνη γνώμη. Η τελευταία δεν είναι εκτελεστή, διότι δεν εμποδίζει το αρμόδιο όργανο να απόσχει από κάθε ενέργεια, οπότε μόνη εκτελεστή διοικητική πράξη είναι η

απόφαση (εν προκειμένω διακήρυξη) του αρμοδίου οργάνου (εν προκειμένω αναθέτουσα), με την οποία αυτό ασκεί την αποφασιστική του αρμοδιότητα (ΣΤΕ 4628/1984, 1719/1988, 3915/1989). Επομένως, στην περίπτωση προσβολής διακήρυξης μεικτής σύμβασης με στοιχεία έργου, όπως εν προκειμένω, η ως άνω σύμφωνη γνώμη έχει ήδη ενσωματωθεί στην προσβαλλομένη και μάλιστα ως αιτιολογία της τελευταίας όσον αφορά την επιλογή νομικού καθεστώτος της διαδικασίας ανάθεσης, με αποτέλεσμα τα αυτοτελή ελαττώματά της γνώμης, ως ενσωματούμενα στη διακήρυξη, να συνιστούν ελαττώματα και αυτής. Εξάλλου, η διακήρυξη ως εκτελεστή κανονιστική πράξη ελέγχεται, και εν προκειμένω κατ' άρ. 360 και 367 Ν. 4412/2016 δια προδικαστικής προσφυγής ως προστάδιο και προϋπόθεση της περαιτέρω αιτήσεως προσωρινής δικαστικής προστασίας κατ' αυτής και στη συνέχεια (σύμφωνα με το άρ. 346 παρ. 1 και 2 Ν. 4412/2016 κατά το οποίο η προσβαλλόμενη δικαστικά πράξη κατά την ανάθεση δημοσίων συμβάσεων που υπάγονται στο Βιβλίο IV, είναι η Απόφαση της ΑΕΠΠ επί προδικαστικής προσφυγής) ακυρωτικής προσβολής της κατ' άρ. 372 παρ. 1 και 4 Ν. 4412/2016, και κατά την αιτιολογία της, άρα ελέγχεται αντίστοιχα και η ενσωματωθείσα σε αυτήν σύμφωνη γνώμη του Τεχνικού Συμβουλίου που καθόρισε το νομικό καθεστώς, άρα ως προϋπόθεση αυτού και το κύριο αντικείμενο της εν λόγω μεικτής με στοιχεία έργου σύμβασης. Επίσης, παρότι η γνώμη αυτή εκφέρεται επί τεχνικών κρίσεων, η ορθότητα του συμπεράσματός της δεν εξαιρείται από τον έλεγχο της ΑΕΠΠ, καθώς η τελευταία συνιστά όργανο της διοίκησης (και όχι της δικαστικής εξουσίας), που έχει μάλιστα συσταθεί ως όργανο “ανεξάρτητο και εξειδικευμένο, με αποκλειστική αρμοδιότητά του τον διοικητικό έλεγχο των δημοσίων συμβάσεων και την παροχή ταχείας και αποτελεσματικής προστασίας” και με ειδικό νομοθετικό σκοπό της να λειτουργήσει ως “ένα κεντρικό όργανο η συνεπής «νομολογία» του οποίου αναμένεται να αποτελέσει γνώμονα για τις αναθέτουσες αρχές για τη διασφάλιση της νομιμότητας και την επαύξηση της αποτελεσματικότητας των διαδικασιών ανάθεσης, μέσω της αποφυγής πλημμελειών. Επί πλέον, αναμένεται να διευκολύνει τη συμμετοχή των επιχειρήσεων στις διαγωνιστικές διαδικασίες, μέσω της προαγωγής της ασφάλειας δικαίου επί ζητημάτων που

αφορούν τις διαδικασίες ανάθεσης δημοσίων συμβάσεων, αλλά και της εμπιστοσύνης που θα καλλιεργηθεί στους φορείς του ιδιωτικού τομέα αναφορικά με την αντικειμενική και αδιάβλητη ανάθεση δημοσίων συμβάσεων μέσω των εχεγγύων αντικειμενικής κρίσης των προσφυγών τους από το εν λόγω σώμα.... Με τον τρόπο αυτό εξασφαλίζονται τα εχέγγυα μιας αντικειμενικής κρίσης και ταυτόχρονα επιτυγχάνεται ο εξορθολογισμός της διαδικασίας παροχής έννομης προστασίας. Η παροχή έννομης προστασίας κατά το προσυμβατικό στάδιο από ένα ανεξάρτητο όργανο με υψηλά εχέγγυα θεσμικής και λειτουργικής ανεξαρτησίας και στελέχωση από καταρτισμένους εμπειρογνώμονες, αντί της αναθέτουσας αρχής, εκτιμάται ότι θα συμβάλει στην επιτάχυνση της διαδικασίας επίλυσης διαφορών που αναφύονται κατά το στάδιο της ανάθεσης, στη βελτίωση της αποτελεσματικότητας του συστήματος έννομης προστασίας, θα περιβάλει με εμπιστοσύνη τον θεσμό και θα ελαφρύνει το φόρτο των δικαστηρίων που κατακλύζονται με πλήθος σχετικών υποθέσεων. ” (βλ. Αιτιολογική Έκθεση Ν. 4412/2016, σελ. 70-71). Επομένως, δεδομένου εξάλλου ότι ούτε το άρ. 4 παρ. 7 ν.4412/2016 ούτε άλλη διάταξη του νόμου αυτού καθιερώνουν το τυχόν ανέλεγκτο της οικείας κρίσης και συμπεράσματος της γνώμης του Τεχνικού Συμβουλίου, η εξαίρεση του ελέγχου αυτής από την αρμοδιότητα της Α.Ε.Π.Π. θα αντιστρατευόταν τον ως άνω αναφερθέντα νομοθετικό σκοπό, αφού θα αφαιρούσε το κρίσιμο, αλλά και ευρύτερης σημασίας και δη επί διαδικασιών ανάθεσης με συχνά σοβαρή κοινωνικοοικονομική σημασία, ζήτημα του καθορισμού του κυρίου αντικειμένου επί μεικτών με στοιχεία έργου συμβάσεων από την ως άνω προστατευτική, καθοδηγητική και ενοποιητική λειτουργία που επιτελεί η κρίση της Α.Ε.Π.Π. επί προδικαστικών προσφυγών. Τα ανωτέρω όμως, έχουν την έννοια ότι η ΑΕΠΠ ναί μεν δύναται να ελέγξει ακυρωτικώς και συγκεκριμένα όσον αφορά την πληρότητα και ορθότητα της οικείας αιτιολογίας της παραπάνω τεχνικής κρίσης, σε σχέση πάντα με την υπαγωγή των κρινομένων στα γενικώς ισχύοντα περί καθορισμού νομικού καθεστώτος της διαδικασίας βάσει του κυρίου αντικειμένου της υπό δημοπράτηση συμβάσεως. Δεν μπορεί όμως ούτε να την υποκαταστήσει ούτε να την επιτελέσει το πρώτον η ίδια ούτε να την

αναπληρώσει εάν ελλείπει, με δική της εξυπαρχής κρίση περί του αν το κύριο στοιχείο μεικτής σύμβασης με στοιχεία έργου είναι αυτό του έργου ή της προμήθειας/υπηρεσίας. Αλλά, εφόσον κατά τον έλεγχο διακήρυξης κατόπιν προδικαστικής προσφυγής με αντικείμενο ακριβώς την παράνομη τυχόν προκήρυξη διαδικασίας ως έργου ή αντίστροφα ως προμήθειας/υπηρεσίας, προκύψει ότι δεν έχει προηγηθεί η οικεία τεχνική κρίση του αρμοδίου Τεχνικού Συμβουλίου και συνεπώς η διακήρυξη έχει εκδοθεί κατά παράβαση ουσιώδους τύπου, η ΑΕΠΠ οφείλει, αντί να κρίνει η ίδια το προεξέχον στοιχείο εντός της μεικτής σύμβασης, να ακυρώσει και να αναπέμψει προκειμένου να επαναληφθεί η προπαρασκευή της διαδικασίας δια της κίνησης της έκδοσης της οικείας γνώμης, ως προαπαιτούμενο της επιλογής του τύπου της σύμβασης. Συνεπώς, όπως βάσιμα προβάλλει και αιτείται ο προσφεύγων, η προσβαλλομένη διακήρυξη εκδόθηκε μη νομίμως και κατά παράβαση ουσιώδους τύπου, ήτοι κατά παράλειψη προηγούμενης γνώμης του Τεχνικού Συμβουλίου της αναθέτουσας, κατ' άρ. 4 παρ. 7 Ν. 4412/2016, η οποία συνιστά αναγκαίο προαπαιτούμενο για την έκδοση της διακήρυξης, σε περιπτώσεις μεικτής σύμβασης με στοιχεία, εκτός των άλλων, και έργου, ανεξαρτήτως δε αν τα μέρη της που φέρουν χαρακτήρα έργου συγκροτούν κατά τον επιμέρους προϋπολογισμό τους μικρό τμήμα της συνολικής εκτιμώμενης αξίας. Επομένως, μη νομίμως προκηρύχθηκε και διενεργείται εν όλω η διαδικασία και δη, σχετικά μάλιστα με το πλέον κρίσιμο στοιχείο της, ήτοι τη φύση του συμβατικού αντικείμενου και την επιλογή του νομικού καθεστώτος προκήρυξης της, με συνέπεια ομοίως μη νομίμως να έχουν τεθεί, συνέπεια του νομικού καθεστώτος προκήρυξης της ως έργου, οι όροι περί δικαιώματος συμμετοχής και κριτηρίων επιλογής, ως και το σύνολο των συνεχόμενων με το νομικό καθεστώς προκήρυξης της ως συμβάσεως έργου, όρων του κανονιστικού περιεχομένου της διαδικασίας, ομοίως δε παρανόμως διενεργείται εν όλω η διαδικασία. Όπως βάσιμα ισχυρίζεται και επικαλείται ο προσφεύγων, η διακήρυξη πρέπει να ακυρωθεί και να αναπεμφθεί η υπόθεση στην αναθέτουσα, ώστε να άρει την ως άνω παράλειψη περί της προπαρασκευής της διαδικασίας και να κινήσει την κατ' άρ. 4 παρ. 7 Ν. 4412/2016 διαδικασία, ζητώντας σύμφωνη γνώμη του

οικείου Τεχνικού Συμβουλίου και κατόπιν αυτής επανερχόμενη σε σχετική κρίση της επί του καθορισμού του νομικού καθεστώτος της υπό ανάθεση σύμβασης και τούτο πέραν του ότι υπόκειται στην περαιτέρω κρίση της αναθέτουσας να κρίνει αν μέρη της υπό ανάθεση σύμβασης δύνανται να χωριστούν αντικειμενικά ή όχι και τι είδους αντικείμενο θα υποβληθεί εν τέλει στο Τεχνικό Συμβούλιο προς σύμφωνη γνώμη, ήτοι περιλαμβάνοντας το όλον ή μέρος του ως άνω νυν υπό ανάθεση αντικειμένου.

6. Επειδή, επομένως, πρέπει να γίνει δεκτή η προσφυγή, Να ακυρωθεί δε εν όλω η προσβαλλόμενη διακήρυξη ως εκδοθείσα κατά παράβαση ουσιώδους τύπου και δη κατά παράλειψη όσων ορίζονται στο άρ. 4 παρ. 7 Ν. 4412/2016 και δη, ως μη νομίμως εκδοθείσα επί του εξαρχής κυρίου ερείσματος της, ήτοι του νομικού καθεστώτος της διαδικασίας και της υπό ανάθεση σύμβασης, στοιχείο που συμπαρασύρει σε παρανομία την εν όλω προκήρυξη της και το σύνολο των όρων της που συνεχονται με το νομικό αυτό καθεστώς, αλλά και διότι ακυρωτέες κατά τα ανωτέρω τυγχάνουν διατάξεις της περί του δικαιώματος και όρων συμμετοχής και κριτηρίων επιλογής και ενώ, εν όψει και των αρχών της ίσης μεταχείρισης των οικονομικών φορέων και της διαφάνειας των διαδικασιών σύναψης συμβάσεων δημόσιας προμήθειας, σε περίπτωση ακύρωσης μίας ή περισσότερων διατάξεων της διακήρυξης που ρυθμίζουν τις προϋποθέσεις παραδεκτού των προσφορών, η διακήρυξη είναι ακυρωτέα στο σύνολό της (βλ. ΣτΕ 1135/2010, ΕΑ 1089/2009, ΣτΕ 2951-52/2004 επταμ. και απόφαση ΔΕΚ στην υπόθεση C-448/2001, ENV AG κ.λπ., Συλλ. 2003, σελ. I-14527, σκέψεις 92- 95). Να αναπεμφθεί δε η υπόθεση στην αναθέτουσα προκειμένου να προβεί σε όσα ορίζονται στο άρ. 4 παρ. 7 Ν. 4412/2016 προ πάσης τυχόν επαναπροκήρυξης της διαδικασίας.

7. Επειδή, ύστερα από την αμέσως προηγούμενη σκέψη, πρέπει να επιστραφεί το παράβολο.

ΓΙΑ ΤΟΥΣ ΛΟΓΟΥΣ ΑΥΤΟΥΣ

Δέχεται την Προδικαστική Προσφυγή.

Ακυρώνει τη Διακήρυξη με αντικείμενο την επίλογη αναδόχου για το έργο «Συντήρηση – καθαρισμός και επισκευή φρεατίων υδροσυλλογής και συνδετηρίων αγωγών στο οδικό δίκτυο ...και στο παράπλευρο της ... Οδού», ως εκδοθείσα κατά παράλειψης προηγούμενης της εκδόσεώς της, κίνησης της διαδικασίας του άρ. 4 παρ. 7 Ν. 4412/2016.

Αναπέμπει στην αναθέτουσα προκειμένου αυτή να προβεί σε άρση της ως άνω παραλείψεως και προς το πρώτον εκ μέρους της τήρηση των οριζομένων στο άρ. 4 παρ. 7 Ν. 4412/2016 προ πάσης επαναπροκηρύξεως της ανωτέρω ακυρωθείσας διαδικασίας ανάθεσης δημόσιας σύμβασης.

Ορίζει την επιστροφή του παραβόλου.

Κρίθηκε, αποφασίσθηκε στις 2-7-2021 και εκδόθηκε στις 22-7-2021.

Ο ΠΡΟΕΔΡΟΣ
ΧΡΗΣΤΟΣ ΣΩΚΟΣ

Ο ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ
ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΞΕΝΟΣ